

YUNANİSTAN

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan : **Tolga TAYLAN**
Ankara - April, 2011

T.C. Başbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ

YUNANİSTAN

Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Temel Sosyal Göstergeler

Resmî Adı	Yunanistan
Nüfus	10,9 milyon
Dil	Yunanca
Din	Ortodoks Hıristiyanlık
Yüz ölçümü	131.957 km ²
Başkent (nüfus)	Atina (3,757 milyon)
Başlıca Kentler (nüfus)	Selanik (1,047 milyon), Patras (334 bin), Larisa (278 bin), Iraklion (294 bin)
Yönetim Şekli	Parlamentar Cumhuriyet
Cumhurbaşkanı	Karolos Papoulias
Başbakan	George Papandreou
Para Birimi	Euro

The Economist Intelligence Unit Greece Country Report January 2011

Temel Ekonomik Göstergeler

	2006	2007	2008	2009	2010b	2011c	2012c
GSYİH (milyar dolar, cari fiyatlarla)	264	309	347	325	301	284	277
GSYİH (milyar euro, cari fiyatlarla)	210	226	236	233	227	227	231
Reel Büyüme Oranı (%)	4,5	4,3	1,3	-2,3	-4,1	-3,3	-0,1
Özel Tüketim Harcamaları (% reel değişiklik)	5,6	3,1	3,2	-1,8	-4,3	-4,2	-0,4
Cari İşlemler Dengesi (milyar dolar)	-29,8	-44,6	-51,1	-35,9	-14,7	-3,7	11,6
Kişi Başına GSYİH (dolar, PPP)	26.687	28.202	29.116	28.660	27.647	27.137	27.732
İşsizlik Oranı (% , ort.)	8,9	8,3	7,7	9,4	12,0	13,6	14,4
Enflasyon Oranı (% , AB armonize ölçüsü)	3,3	3,0	4,2	1,3	4,7	1,0	-0,5
Kredi Faiz Oranı (% , ort.)	6,3	7,0	7,4	6,1	6,7	6,4	10,0
\$/€ (yıl sonu)	1,32	1,46	1,39	1,43	1,34	1,20	1,19
İhracat (fob, milyar dolar)	20,2	23,9	29,1	21,3	21,8	20,4	22,1
İthalat (fob, milyar dolar)	-64,5	-80,7	-93,9	-64,2	-45,0	-32,4	-25,1
Dış Ticaret Dengesi (fob, milyar dolar)	-44,3	-56,8	-64,7	-42,8	-23,2	-12,0	-3,0
Bütçe Dengesi (%GSYİH)	-5,7	-6,4	-9,4	-15,4b	-9,7	-8,1	-7,5
Kamu Borçları (% GSYİH)	106,1	105,0	110,3	126,8b	143,5	155,9	98,3

Kaynak: The Economist Intelligence Unit Greece Country Report January 2011

b:Tahmin

c:Öngörü

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Bulgaristan, Makedonya, Arnavutluk ve Türkiye ile sınır komşusu olan Yunanistan'ın yüzölçümü

Küçük fakat son derece açık ekonomiye sahip bir ülke olan Yunanistan, toplam milli gelirden AB ülkeleri içinde Portekiz'den sonra en düşük değere sahiptir. Halihazırda sürdürülmekte olan özelleştirme programına rağmen devlet ekonomide önemli rol oynamaya devam etmektedir. Yunanistan'da endüstriyel yapı diğer AB ülkelerine nispeten daha sınırlıdır.

1970'lerden beri süregelen düşük seviyedeki ekonomik büyümenin nedeni olarak oldukça geniş kamu sektörü gösterilmektedir. Kamu sektörü hizmet ve mal sağlamanın dışında kapsamlı bazı politikaları gerçekleştirmek için araç olarak kullanılmıştır. Yunanistan'da devlet savunma sanayi, hava ve demiryolları ve rafinerilerde ve sanayi sektörünün % 70'inde 1990'lı yılların başlarına kadar etkin rol oynamıştır.

Kamunun bankacılık sektöründe de varolan belirleyiciliği bir çok büyük endüstriyi kontrol etmesine olanak sağlamıştır. 1996 yılına kadar kamu sektörünün tekel gücünü azaltmak için çok küçük çapta değişiklikler yapılmıştır fakat teknolojiye hızla artan ilerlemeler, küreselleşmenin hızlanması ve Avrupa Birliği'ne verilen bazı taahhütler sonucunda kamu sektörü reformları öncelikli bir politika durumuna gelmiştir.

Yunanistan'da tarım, ormancılık ve balıkçılığın GSYİH'ye katkısı son yıllarda azalmış olmasına rağmen, tarım sektörünün GSYİH'ye katkısı 2009 yılında %3,5 oranındadır. Hizmetler sektörünün GSYİH'ye katkısı çoğu gelişmiş ülkede olduğu gibi önemli yer tutmaktadır. Hizmetler sektörünün düşük katma değerli yapısı finansal sistemin 1990'lı yıllarda modernizasyonu ile değişmiştir. Turizmin toplam milli gelirden önemli bir payı bulunmakta ve sektör ülkenin döviz kaynakları için hayati önem taşımaktadır. En geniş alt sektörler emlak işleri ve ticarettir. Finans sektörünün büyümesi ve telekom pazarının serbestleştirilmesi, ile ulaştırma ve iletişim sektörlerinin önemi artmıştır.

GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı (%)

Sektörler	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010b
Tarım	5,1	5,1	4,1	3,8	3,3	3,5	4
Sanayi	13,1	13,4	13,7	13,3	13,6	14,6	15
Hizmetler	81,8	81,5	82,2	82,9	83,1	81,9	81

Kaynak: Eurostat

b:Tahmin

Ekonomi Politikaları

2010 yılı şubat ayı içerisinde Başbakan Papandreu, "Gözden Geçirilmiş İstikrar ve Ekonomik Büyüme" adında bir program açıklamıştır. 2012 sonunda bütçe açığının %3'e düşürülmesini hedefleyen programın detaylarında sosyal güvenlik kurumunun finansman ihtiyacının %10 oranında azaltılması için tasarruf tedbirleri alınması, savunma sanayi harcamalarında kısıntıya gidilmesi, bakanlıkların bütçelerinde %10 kesinti yapılması, 2010 yılında kamuya personel alınmaması ve maaş zammı yapılmaması, emeklilik yaşının 67'ye yükseltilmesi, petrol ürünlerinde %15'e varan ÖTV (Özel Tüketim Vergisi) artışı yapılması, 2010 yılında 2.5 milyar euro tutarında özelleştirme yapılması, düşük gelirli ve işsizlere sosyal dayanışma primi adı altında toplam 1 milyar euro yardım yapılması maddeleri yer almaktadır. Tedbirler genel olarak olumlu bulunsa da paketin gerçekleştirilebilmesi ve bütçe açığının GSYİH'e oranının %3'e indirilmesi konusunda ciddi kuşku var. Bu kuşuklara rağmen, 2010 yılında yaklaşık 50 Milyar Euro dış kaynağa ihtiyacı olan Yunanistan 25 Ocak 2010 tarihinde 5 yıl vadeli tahvil ihracını başarıyla gerçekleştirmiştir.

Euro bölgesinin 16 maliye bakanı Yunanistan'a verilmesi gündemde olan yardımı görüşmek üzere 2010 yılı Şubat ayında toplanmışlar, fakat paketi yeterli bulmamışlardır. AB, Yunanistan'a bütçe açıklarını azaltmak için yeni tedbirler sunması için Mart ayı ortasına kadar süre vermiştir. Mart ayının başında Yunanistan tarafından üçüncü ekonomik paket açıklanmıştır. 4.8 milyar euro tutarındaki paketin yarısı harcamalarda indirim, diğer yarısı ise vergi oranlarındaki artışlardan oluşmaktadır. Katma değer vergisi oranının %21'e yükseltilmesi, lüks malları (35.000 euro'luk değerden fazla yat, mücevherat, otomobil) vergilendirme, kamu sektörü ücretlerini ve emekli maaşlarını 3 yıl dondurma, kamu ikramiyelerini kaldırma gibi önlemler yer almaktadır.

Yunanistan'ın borç krizi gündemiyle Mart 2010'da toplanan Euro Bölgesi ekonomi ve maliye bakanları, Atina'nın beklediği kurtarma paketi üzerinde anlaşma sağlayamamıştır. Euro Grubu Başkanı Lüksemburg Başbakanı Jean-Claude Juncker, düzenlediği basın toplantısında, Yunanistan'ı kurtarma paketine AB devlet ve hükümet başkanlarının karar vereceğini söylemiştir. Piyasalara Yunanistan'ın aldığı kemer sıkma önlemlerinin yeterli olduğu mesajını gönderen Juncker, Atina'nın bugüne dek aldığı önlemlerin ve bundan sonraki çabalarının piyasaları ikna etmediğinin görmesi üzerine Euro Bölgesi'nin hızla ve koordinasyon içinde hareket ederek mali istikrarı sağlayacağını kaydetmiştir.

25-26 Mart 2010 tarihinde toplanan AB Zirvesi'nde IMF'nin katkısıyla borç krizi içindeki Yunanistan'a yardım edilmesi konusunda uzlaşa sağlanmıştır. AB ve IMF'nin 110 milyar euro'luk kredi paketinin 30 milyarlık kısmı IMF tarafından karşılanacaktır. Mayıs ayında açıklanan yeni tasarruf paketinin sonucu olarak vergi oranlarındaki artış, düşen reel ücretler ve yüksek işsizlikle beraber 2011 yılında özel tüketimin %4.2 oranında daralacağı öngörülmektedir.

14 Aralık 2010 tarihinde kamu iktisadi girişimlerinde yüksek ücretlere sınır koyan (aylık 4000 euro tavan ücret) kanun tasarısı parlamentodan geçmiş olup, 1800 euro üzerinde aylık maaş alanlarda %10

kesinti ve istihdam edilen personel sayısında %15 indirim yapılması yönünde karar alınmıştır. Ayrıca, indirgenmiş ve tavizli kdv oranlarının artırılması, turizm sanayiinde konaklama maliyetini %6.5 oranında düşürme, dizel yakıt üzerine olan tüketim vergisini artırma gibi önlemler yer almaktadır.

Ekonomik Performans

1980'li yıllarda Yunan ekonomisi, yıllık ortalama %1,7 oranında GSYİH büyümesiyle, zayıf bir performans göstermiştir. 1993 yılında tüm Avrupa'yı etkileyen daralma sırasında %1,6 oranında küçülmenin etkisiyle, 1991-1995 yılları arasında bu oran %1,2'ye düşmüştür. AB'ye katılım dönemi sırasında, Yunan ekonomisi AB'li ortaklarından daha hızlı büyüyerek, güçlü bir düzleme sergilemiştir. 1996-2000 yılları arasında ortalama büyüme hızı %3,4 oranında gerçekleşmiştir. Bu dönemden sonra reel olarak %4 civarında büyüme yaşanmıştır. Avro'ya geçiş sonrasında Yunanistan'ın yıllık büyüme oranları Euro bölgesi ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. 2001-2005 yılları arasında ülkenin büyüme oranı %4,4 iken Euro bölgesinde bu oran %1,4 olmuştur. Yunanistan'ın büyüme oranı 2006'da %4,2 ve 2007 yılında %4 oranları ile bölge ortalamasının üzerinde seyretmeye devam etmiştir.

Bununla beraber, ABD'de başlayan ve AB dahil tüm ekonomilere bulaşan küresel finansal krizin etkileri kaçınılmaz olarak Yunanistan'da kendini hissettirmektedir. 2008'in ilk yarısında finansal krize ilaveten petrol ve gıda fiyatlarındaki rekor sayılabilecek yükseliş ve dalgalanmaların ardından yılın ikinci yarısında tüm dünya ekonomilerini saran durgunluk korkusu ile ekonomi olumsuz yönde etkilenmeye devam etmektedir. Daralan iç ve dış talep, artan işsizlik rakamları, kredi temininde yaşanan güçlükler içinde bulunulan dönemin en belirgin özellikleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yunanistan'da 20 Aralık 2008 tarihinde hükümet tarafından 28 milyar euro'luk destek paketi açıklanmış, mevduat hesaplarına 100.000 euro'ya kadar garanti getirilmiş, ödenmeyen kredilerde sınır 10.000 euro'dan 20.000 euro'ya yükseltilmiş ve kamu harcamalarının artırılması düşünülmüştür. Piyasanın canlandırılması için daralan iç talebin artırılması ve banka-şirket iflaslarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. 4 Ekim 2009 tarihinde yapılan erken seçimde ise Pasok hükümeti iktidara gelmiş ve 3 milyar euro değerinde yeni bir canlandırma paketi açılarak, çalışan ile emekli aylıklarına zam yapılmıştır. Krizin etkileriyle beraber Yunanistan ekonomisinin yapısal zayıflıkları da gündeme gelmiştir. Bütçe açıkları, borç stoğundaki artış, kamu harcamalarında israf, sosyal güvenlik sistemindeki bozukluk, işgücü maliyetlerinin yüksekliği kronikleşmiş yapısal sorunlar olarak bilinmektedir. 2009 yılında bütçe dengesinin GSYİH içindeki payı %-15.4 gibi kritik bir orana yükselmiştir. 2011 yılında bu oranın -8.1 olacağı tahmin edilmektedir. Giderek artan kamu borçları ise kriz sürecinde önemli risk unsuruna dönüşmüştür. Kamu borçlarının 2011 yılında GSYİH'nin %156'sına ulaşacağı tahmin edilmektedir. İhracat ve ithalatın GSYİH içindeki paylarında düşüş gözlenmiş, işsizlik oranı artmıştır. 2009 yılı turizm gelirlerinde %15, gemi taşımacılığı gelirlerinde %30 azalış baş göstermiş, bu da cari açığın finansmanını daraltmıştır. İnşaat sektörünün daralmasıyla satılmayan konut sayısı artış göstermiştir. Bunun yanı sıra, Fitch ile Standard-Poors ve Moody's tarafından Yunanistan'ın mevcut kredi notları aşağıya indirilmiş, bu da kredilite riskinin artmasına yol açmıştır. Ayrıca, Yunanistan'ın Ekim 2009'da açıkladığı verilere politik müdahale yaparak, mali durumunu olduğundan iyi gösterdiğinin anlaşılması üzerine ülkenin ekonomik verilerine olan güven zedelenmiş, AB ve Eurostat'tan Yunanistan'a uyarılar gelmiştir.

Derecelendirme kuruluşlarının not indirimleri, temel makroekonomik göstergelerdeki kötüleşmeler ile kamu borç stoku/GSYİH ve bütçe dengesi/GSYİH oranlarının kritik seviyelere ulaşması yüzünden Yunanistan risk grubundaki bir ülke olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, küresel rekabetçilik endeksleri gözönüne alındığında Yunanistan 2009 yılı sıralamasında geçen yıla göre 4 sıra geriye düşmüştür. Ticaret kolaylığı endeksinde ise Yunanistan'ın pazara giriş, gümrük idaresi, iş ortamı kriterlerinde görece gerileme gözlenmiştir. Turizm rekabetçilik endeksinde ise 2009 yılında iki puan gerileme mevcuttur.

2009 yılından itibaren Yunan ekonomisinin büyümesi daralmış olup, ekonominin 2011 yılında %3.3, 2012 yılında %0.1 oranında daralacağı öngörülmektedir. Ekonominin ancak 2013 yılından itibaren büyümeye yeniden başlayabileceği öngörülmektedir. Özel tüketim harcamaları ise 2009 yılında %1.8 oranında daralmış olup, daralmanın devam edeceği 2011 yılında %4.2 oranında daralma olacağı tahmin edilmektedir. Özel tüketim harcamalarının ancak 2014 yılından itibaren canlanabileceği beklenmektedir.

Reel GSYİH Büyüme Projeksiyonu

Yıllar	2006	2007	2008	2009	2010b	2011c	2012c	2013c
Reel büyüme oranı (%)	4,5	4,3	1,3	-2,3	-4,1	-3,3	-0,1	0,5

Kaynak: E.I.U

b:Tahmin

c:Öngörü

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Krizin etkileriyle beraber Yunanistan'da sosyal huzursuzluklar giderek artmış ve 2010 yılında 7 tane grev gerçekleştirilmiştir. 2010'un ilk yarısında 200 Yunan firması iflas etmiş, 1500 yabancı perakende

finansman düzeyi çok düşüktür. Çoğu küçük ölçekli 27.500 yerel mağaza raporının olup, 10 milleden 7 si ciddi likidite sorunuyla yüzyüzedir. Yunanistan ekonomisinin ancak 2013 yılından itibaren büyümeye yeniden başlayabileceği öngörülmektedir.

2013 yılında 110 milyar euro kredi paketinin tamamı Yunanistan'a tahsis edilmiş olacaktır. Bu yıldan itibaren borcun 2 yıl içinde ödeneceği beklenmektedir. İrlanda örneğinde olduğu gibi borç geri ödemesinin 7.5 yıla yayılacağı beklenmektedir.

2011 yılı bütçe hedefine ulaşmak için vergi gelirlerini artırma, sosyal güvenlik açıklarına fırsat vermemeye, devlet varlıklarının değerlendirilmesi (telekom lisanslarının yenilenmesi, finansman harçlarının artışı), kamu sektörü harcamalarının, askeri ve sağlık harcamalarının daraltılması gibi önlemlere ağırlık verilecektir.

Karşılaştırmalı Ekonomik Göstergeler

	2008	2009	2010b	2011c	2012c
Reel GSYİH Büyüme Hızı (%)	1,3	-2,3	-4,1	-3,3	-0,1
İşsizlik Oranı (% , ortalama)	7,7	9,4	12,0	13,6	14,4
Tüketici fiyatları enf.% ort.	4,2	1,3	4,7	1,0	-0,5
İhracat (fob, milyar \$)	29,1	21,3	21,8	20,4	22,1
İthalat (fob, milyar \$)	-93,9	-64,2	-45,0	-32,4	-25,1
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-51,1	-35,9	-14,7	-3,7	11,6
Kamu Borçları (% GSYİH)	110,3	126,8	143,5	155,9	98,3
Döviz Kuru \$:euro (yıl sonu)	1,39	1,43	1,34	1,20	1,19

Kaynak: E.I.U

b: tahmin

c: Öngörü

Enflasyon

Enflasyon İstatistikleri

2006	2007	2008	2009	2010b	2011c	2012c
3,3	3,0	4,2	1,3	4,7	1,0	-0,5

Kaynak: E.I.U

b: Tahmin

c: Öngörü

Tüketici fiyatları enflasyonu 2010'un ilk çeyreğinde %3 iken, 2. çeyreğinde %5, 3. çeyreğinde %5.6, 4. çeyreğinde %5 olmuştur. 2010 yılında %4.7 olarak tahmin edilen enflasyon oranına yüksek dolaylı olmayan vergiler de eşlik etmiştir. Bununla beraber enflasyon oranının 2011 yılında %1 olacağı tahmin edilmektedir. 2012-13 yıllarında fiyatların ortalama %0.7 düşeceği beklenmektedir. Fiyatların ancak 2014-15 döneminde artış göstermesi öngörülmektedir. Reel ücretlerde daralma olduğu için fiyatlarda da düşme olması kaçınılmazdır. Hükümetin kamu sektörü ücretlerini dondurması ve ikramiyeleri kaldırmasıyla kamu sektörü ücretlerinin 2011-13'de düşmesi muhtemeldir. Ortalama reel ücretlerin bütün ekonomide 2011-13 döneminde daralarak, 2014-15 döneminde artmaya başlaması mümkün gözükmektedir.

► Sektörler

Tarım ve Hayvancılık

Yunanistan'da tarımın GSYİH'ye olan katkısı 2003 yılında yaklaşık %5,7 iken bu oran 2009 yılında %3,5 olmuştur. İşgücünün %10'u bu sektörlerde istihdam edilmiştir. Yunanistan'da tarıma dayalı ürünlerin ihracat oranı diğer AB üyesi ülkelerden çok daha fazladır.

Dağlık arazisi nedeniyle ülke topraklarının yalnızca %30'u işlenmektedir; işlenmekte olan toprakların ise ancak %37'si sulanabilmektedir. Yunanistan birçok mahsulde kendi kendine yeten bir ülkedir fakat bazı tahılları, kendisine gerekli et ve mandıra ürünlerinin geniş bir bölümünü ithal etmektedir. Endüstriyel şeftali üretiminde lider ülkelerden biridir ve domates üretiminde en üst sırayı almaktadır. Ülkenin diğer önemli mahsulleri tütün, pamuk ve şekerpancarıdır.

Yunanistan, balık çiftliği sektöründe Avrupa'nın lideri konumunda olup, üretimin yaklaşık %50'sini yapmaktadır. Bu çiftliklerde daha çok çipura, levrek ve kabuklu üretimi yapılmaktadır. Sazan, alabalık ve yılanbalığı üretimi tatlısu balıkçılığında öne çıkanlardır.

Sanayi

Sanayi sektörünün GSYİH içindeki payı 2009 yılında %14.6 olarak gerçekleşmiştir.

İmalatçı firmaların geneli küçük aile işletmeleridir. Yunanistan Ulusal İstatistik Hizmetlerinin (NSSG) en son yaptığı sanayi araştırmasında listelenen 144 717 kuruluşun %92,5'i on kişiden az işçiyle ve yalnızca %0,5'i 100'den fazla işçiyle çalışmaktadır.(On kişiden fazla işçiyle çalışan 5 604 şirketle 1996 da yapılan bir araştırma: 50'den fazla işçiyle çalışan firmaların, iş alanlarının yalnızca %17,6'sında faal olduğunu ve toplam katma değerini %79,1'ini sağladığını göstermiştir.)

En geniş ve genel olarak en karlı sektör özellikle hammaddelerini yerel kaynaklardan sağlayan yiyecek, içecek ve tütün gibi tüketim malları sanayiidir. Giyecek ve ayakkabı endüstrisinde, düşük ücretli Asya ve Doğu Avrupa ülkeleriyle yapılan rekabet nedeniyle son yıllarda gerileme görülmüştür. Bazı Yunan şirketleri, özellikle giyim sektöründe çalışanlar, iş yoğunluklarını Balkan ülkeleriyle sınırlandırmışlardır. 1980'lerde Avrupa ile artan ekonomik ilişkiler sonucu, 1950'li ve 1960'lı yıllarda kurulan düşük teknolojiyle çalışan ve daha çok ithalata dayanan sanayi şirketlerinin sayısı azalmıştır. Üreticiler, artan ücret maliyetleri sebebiyle, daha yüksek katma değer sağlayan malların araştırmasına girmişlerdir.

Ekonomik kriz Yunanistan'da sanayi üretimini etkilemeye devam etmektedir. 2008'in sonunda sanayi üretimindeki kümülatif gerileme %4 civarında olmuştur. 2009 yılında daralma %10'a yaklaşmış, imalat sanayindeki daralma %11 olmuştur. Madencilikteki yavaşlama 2009'da %11.5, elektrik/gazda ise %3.1 civarında gerçekleşmiştir.

Sanayi Üretim Endeksleri (%)

	2008	2009
Sanayi Üretim Endeksi	-4,0	-9,3
İmalat Sanayi	-4,7	-11,0
Madencilik	-4,5	-11,5
Elektrik/gaz	2,5	-3,1

Kaynak: T.C. Atina Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Raporu

Madencilik

Madencilik ve taş ocağı işletmelerinin GSYİH'ye katkısı çok azdır (yaklaşık %0,6) ve giderek düşmektedir. Ancak minerallerin dolar bazında ihracata önemli katkısı olduğu hesaplanmıştır. Yunanistan'da geniş oranda maden yatakları bulunmaktadır ve perlit (inci taşı), bentonit, puzolan ve sünger taşı üretiminde dünyada en üst sıralarda yer almaktadır. Aynı zamanda, mermer gibi inşaat malzemelerinde de güçlüdür. Yunanistan'da boksit rezervleri de bulunmaktadır (120 milyon ton elde edilmiştir, 500 milyon tonluk rezerv bulunduğu tahmin edilmektedir). Maden yatakları alüminyum yönünden zengindir fakat bu madeni çıkartma maliyeti Avustralya ve Jamaika gibi madenin kolay çıkarıldığı ülkelere kıyasla çok yüksektir.

Trakya ve adaların birçoğunda epitermal (ince tabaka olarak yayılmış) altın madeni araştırması yapılmaktadır. Chalkidhiki yarımadasında bulunan Cassandra madenlerinde 87,1 g/ton altın içeren, 13 milyon ton kurşun ve çinko rezervi olduğu tahmin edilmektedir.

Müteahhitlik Hizmetleri

Yunan araştırma merkezi Hellastat'ın açıkladığı son rapora göre, inşaat sektöründeki durum son derece karamsardır. Proje faaliyetlerinin minimum seviyede olması ve ekonomik koşulların olumsuz seyretmesinin şirket satın alımları ve birleşmelere yol açacağı tahmin edilmektedir. Kamu Yatırımları Programının 1996 yılından beri en düşük seviyede olması, kamu ödemelerindeki gecikmeler ve 2008-2009 döneminde yeni projelerin çok sınırlı sayıda olması sonucunda müteahhitlik şirketlerinin büyük bir çoğunluğu çok ciddi sorunlarla karşı karşıyadır, en büyük sıkıntıları ise küçük ve orta ölçekli şirketler yaşamaktadır. Proje bazında bakıldığında ise, 2008 yılında 142 proje ihaleye sunulmuş, 2009 yılında ise bu rakam 156 proje şeklinde gerçekleşmiştir (2 milyon Euro'nun üzerindeki ihale sayısı). Ancak 2006 yılında 381, 2007 yılında ise 201 projenin ihaleye sunulduğu dikkate alındığında, yıllar içinde bir azalma eğilimi olduğu gözlemlenmektedir. Kamu projelerinde olumsuz gelişmeler 2008 yılının ilk 6 aylık döneminde başlamıştır. Bunun göstergeleri 2 milyon Euro'nun üzerindeki projelerde önceki yıllara kıyasla çarpıcı bir düşüşün gerçekleşmesi ve ödemelerde meydana gelen gecikmeler olmuştur. İnşaat sektöründeki kriz şirketlerin 2008 bilançolarında çok net bir şekilde görülebilmektedir. Şirketlerin orta ve uzun vadeli borçlarında 2007'ye kıyasla %148,6 artış meydana gelmiş, uğradıkları zarar sonucunda birçok inşaat firması iflasa sürüklenmiştir. Bu durum inşaat sektöründeki krizin sadece uluslararası krizden değil, Yunan ekonomisindeki uzun vadeli sorunlardan ve kamu ihalelerinde kurumsal çerçevede yaşanan sıkıntılardan kaynaklandığını göstermektedir.

Yine İstatistik Kurumunun yayınladığı verilere göre, inşaat sektöründe 1998 yılından beri ilk kez 2009'da önceki yıla kıyasla istihdamda %7 gibi önemli bir düşüş oranı kaydedilmiştir. Bu oran 27.000 iş pozisyonuna isabet etmektedir.

Öte yandan, 2009 yılında ihaleye çıkarılan 2 milyon Euro tutarının üzerindeki kamu projesi adedi önemli bir düşüş kaydederek sadece 156 olmuştur. Bu projelerin toplam bütçesi 2,21 milyar Euro olup, 2005 ve 2006 yıllarının aynı dönemlerine göre çok düşük (2005:3,95 milyar Euro, 2006:3,87 milyar Euro), 2007 yılı ile hemen hemen aynı rakamdadır (2,25 milyar Euro). Ayrıca ihale sayısına bakıldığında, 2005 yılının aynı döneminde 236, 2006'da 381, 2007'de ise 201 olup, 2009 yılında 156 olması durumu gözler önüne sermektedir. 1997-2007 döneminde ülkenin büyüme hızı yıllık ortalama %4.1 oranında oluşurken, inşaat sektörünün GSMH içindeki payı da aynı hızla büyüyerek yıllık ortalama %4.6 oranında gelişmiştir.

Son yıllarda büyüme hızının – gerek uluslararası ekonomik kriz, gerekse Yunanistan'da yaşanan mali krizden dolayı – durması sırasıyla inşaat sektöründe de gerilemeye yol açmıştır, ki bu durum inşaat sektörünün ülke ekonomisine ne kadar bağlı olduğunu göstermektedir. Sektör yetkililerinin görüşüne göre, sektörün en önemli sorunları proje alımlarında sağlanan yüksek indirimler, biten projelere yönelik devlet ödemelerinin gecikmesi ve bunun da sırasıyla şirketleri kredi almaya yöneltmesidir. Ayrıca, şirketler devletin verdiği fiyatların yıllardır hiç değişmemiş olmasından, inşaat malzeme fiyatlarının sürekli artmasından ve özellikle büyük projelerin ihaleye çıkarılmasından şikayetçidirler, ki daha küçük olan şirketler bu ihalelere katılamamaktadır. Bütün bu gelişmeler ışığında, özellikle şahıs şirketleri faaliyetlerini durdurma aşamasına gelmişlerdir. Sektörde faaliyet göstermeye devam eden şirketler ise, personelini azaltma yoluna gitmektedir, ki bu durumda sektördeki işsizliğin artmasına yol açmaktadır. Faaliyetlerdeki azalma ile işsizliğin artmasının sektörde iflasları hızlandıracığı tahmin edilmektedir.

2009 yılının ilk 9 aylık döneminde, halka açık olan 13 inşaat şirketinin toplam cirosu 2008 yılının aynı dönemine kıyasla %12.8 oranında artarak 3.4 milyar Euro şeklinde gerçekleşmiştir, ancak bu artış sadece dört şirketin (Ellaktor, J&P Avax, Gek-Terna ve Intrakat) performansından kaynaklanmaktadır, zira diğer şirketlerin cirosunda gerileme kaydedilmiştir. Ancak geleceğe yönelik olarak 4. AB Kalkınma Paketinden gelecek olan fonlar şirketlere bir miktar ümit vermekte, yeni hükümetin bütün kamu projeleri yasal çerçevesini değiştirme planları ise şirketlere özellikle Balkanlara yönelik yeni projeler hakkında planlama imkanı vermektedir.

Aralık 2009 döneminde Yunan Altyapı, Ulaştırma ve Şebekeler Bakanının yaptığı açıklamalara göre, önümüzdeki dönemde ihaleye çıkarılması planlanan bütün kamu projeleri durdurulmuştur. Bu önlemin amacı inşaat sektörüne yönelik müteahhitler ve teknik danışmanlar ile bir diyalog süreci başlatılması ve inşaat sektörüne ilişkin yasal mevzuatın yeniden oluşturulmasıdır. Bu çalışmaların 2010 yılı içinde sonuçlanması, ihalelerin ise 2010 ortalarından sonra ve 2011 yılında açılması planlanmaktadır.

2000 yılından sonra gerçekleşen bölgesel kamu projelerinin çoğu yol yapımına yönelik olmuştur ve gerek yeni yol yapımı gerekse bakım ve genişletme çalışmaları konularında yoğunlaşmıştır. Yol yapımı konusunda en yoğun faaliyetler Attika (Atina) bölgesinde gerçekleşmiş olup (toplam 90 proje), bunu Merkez Makedonya 53 projeye, Thessalia 51 projeye takip etmiştir. Ayrıca daha önce bahsedildiği gibi, son yıllarda ülkede birçok altyapı projesi gerçekleşmiştir (Atina Metrosu, Rio-Antirrio köprüsü, Egnatia odos, Attiki odos vs.).

Büyük kamu projelerinin gerçekleştirilmesi özel sektör projelerinin gelişmesine de yol açmıştır. Özel sektördeki faaliyetler bina inşalarından oluşmaktadır ve bu faaliyetler mevcut ekonomik koşullardan doğrudan etkilenmektedir. 1995 yılından sonra konut kredisi faizlerinin düşmesi ve birçok bölgenin şehir planına dahil edilmesinden dolayı, özel sektör inşaat faaliyetlerinde büyük bir artış kaydedilmiştir. 2000 yılından sonra özel inşaat faaliyetlerinin değeri %47'yi aşan bir artış kaydetmiştir. Ancak, 2005 sonrası faaliyetlerde çok büyük bir gerileme olduğu, ve 2000 yılına kıyasla toplam %31 oranında bir düşüş kaydedildiği görülmektedir.

Projelerin finansmanı genel olarak Yunan Altyapı Ulaştırma ve Şebekeler Bakanlığı, AB Fonları ve AB Yatırım Bankası kredileri ile karşılanmaktadır. Genellikle Yunan devletinin payı %30 dolaylarında olup, AB fonlarının miktarı projeye göre değişmektedir. Ancak her halükarda firmalar Yunan devleti ve AB fonlarının haricinde, kalan miktarı karşılamak üzere AB Yatırım Bankası veya Yunan bankalarından kredi alarak hareket etmektedirler.

Yunan Ekonomik ve Sınai Araştırmalar Kurumu'nun (IOBE) yaptığı bir araştırmaya göre, AB fonlarının efektif bir şekilde kullanılması, özel inşaat faaliyetlerinin gelişimi ve Kamu Sektörü – Özel Sektör işbirliği projelerinin gerçekleşmesi yerel inşaat sektörünün geleceğini belirleyecek olan faktörlerdir.

Özellikle AB fonlarının çok önemli bir kaynak oluşturduğu bir gerçektir. Yunanistan için 4. AB Kalkınma Çerçevesi kapsamında 2007-2013 dönemi için ayrılan bütçe 20,101 milyar Euro olup, bu rakamın önemli bir payı inşaat sektörüne kanalize edilecektir. 2000 ile 2008 arası dönemde AB'nin muhtelif kaynaklarından Yunan inşaat sektörü projelerine kanalize edilen toplam tutar 28,42 milyar Euro olarak gerçekleşmiştir. Ancak genel olarak yaşanan bir sorun söz konusu fonların doğru bir şekilde kullanılamaması, dolayısıyla belirli miktarlarda fonların kaybolmasıdır.

2007-2013 döneminde Yunan inşaat sektörünün durumu çok umut vaat etmemektedir. Özellikle 2004 Olimpiyatları sonrası dönemde altyapı projelerinde önemli gelişmeler beklenmemektedir. Daha önce de belirtildiği gibi, inşaat sektörünün uluslararası rekabete dayanabilmesi için mevzuatta ve inşaat şirketlerinin işleyişinde köklü değişikliklerin meydana gelmesi gerekmektedir.

Yunan İstatistik Kurumunun açıklamalarına göre, 2009 yılında inşaat izinlerinde gerileme %30 civarındadır. Kuzey Yunanistan'da bu oran %40'ları aşmaktadır.

Bankaların kredi vermeme yönündeki tutumları, tüketicilerin borçlanmasındaki maliyet artışı, hanelerin bütçelerine yönelik gelecek kaygısı ve ilave vergi yükleri yeni konutlara olan taleplerde çok büyük bir düşüşe yol açan başlıca faktörlerdir. Bunun sonucu olarak bütün Yunanistan'da ve özellikle Atina'da satılmayan konut savısı asırı artmıştır.

Turizm

3 tarafı denizlerle çevrili olan Yunanistan dünyada en fazla turist çeken ilk 20 ülke arasında yer almaktadır. Özellikle yaz döneminde rağbet gören ülke 2008 yılında; İstatistik Kurumuna göre 18 milyona, Merkez Bankasına göre ise 19 milyona yakın turist ağırlamıştır. 2009 yılında gelen turist sayısı ise %20 azalarak 14.9 milyona düşmüştür.

Turizm gelirlerinin GSMH'ye direkt katkısının %7.5 olduğu, ancak yarattığı istihdam ve girdilerle bu katkının %16.5'lara ulaştığı görülmektedir. Toplam işgücünün (direkt ve dolaylı) %20'sinin turizm sektöründe istihdam edildiği tahmin edilmektedir. Yunanistan'ı ziyaret edenlerin büyük çoğunluğu (%95'den fazlası) Avrupa'dan gelmektedir. Sırasıyla ilk beşi oluşturan İngiltere, Almanya, İtalya, Fransa ve Hollanda'dan gelen turistlerin toplam içindeki payı %60'lara yaklaşmaktadır.

Bununla beraber, krizin de etkisiyle 2009 yılında Yunanistan'ın turizm rekabetçilik endeksinde iki puan gerileme olmuştur. Yine aynı yıl turizm gelirlerinde %15 düşüş gerçekleşmiştir.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Yunanistan uzun süre, AB'ye üye olan herhangi bir ülkeyle sınırı bulunmayan tek AB üyesi ülke olarak kalmıştır. Ülke ticaretinin beşte ikisini AB ile yapmaktadır. Yunanistan'ın başlıca Avrupa pazarlarından coğrafi olarak uzak olması ve düşük kaliteli ulaşım ve iletişim ağına sahip bulunması, sürekli bir ticari açık vermesinin altında yatan en önemli faktörlerdir. Bu durumu düzeltmek için, AB'nin ikinci Çerçeve Programı kapsamında (CSF II, 1994-99) verilen fonun harcamalarının dörtte birinden fazlası ulaşım için ayrılmıştır ve CSFIII (2000-06) adı altında verilen mevcut fonun %36'sı da temel olarak otoban, demiryolu ağı, denizyolu ve havaalanlarını geliştirilmek üzere ayrılmıştır. Balkan ülkeleriyle olan ulaşım hattının ve Avrupa bağlantılı limanlara ulaşımı sağlayacak karayolu hattının geliştirilmesine özel bir önem verilmiştir. 2004 Olimpiyat Oyunlarının Yunanistan'da yapılması, ulaşım, iletişim ve diğer altyapı işlerinin artırılmasını teşvik edici bir unsur olmuştur.

Demiryolları

Hellenic Demiryolu Kurumu (OSE) uzun zaman önce kurulmuş olmasına rağmen, ülkenin zorlu arazisi nedeniyle gelişmesi engellenmiştir. OSE, gerek coğrafi şartlar gerekse kaynak eksikliği nedeniyle 2007 yılında toplam 7.5 milyar dolar zarar etmiştir. Eylül 2008'de Başbakan Karamanlis kurumun yeniden yapılandırılacağını açıklamıştır. Şirket bunun üzerine dörde ayrılmıştır. Kurumun demiryolu istasyonlarından, Güney-Doğu Avrupa'nın iç bölgelerine uzanan demiryolu hattı, yetersizdir ve çok az kullanılmaktadır. Bu sistem, AB'nin Avrupa Ulaşım ağı (TENS) programına dahil edilmiş ve çift raylı ve hatların 200 km/saat hıza izin verecek şekilde elektrikleştirilmesi programı uygulanmaktadır. Demiryollarının rehabilitasyonunda bir diğer öncelik batıdaki Patra limanı ile Atina arasında yük ve yolcu taşımacılığında elverişli hatta verilmiş bulunmaktadır.

Ülkenin ikinci büyük şehri olan Selanik Balkanlar ve Avrupa'ya çıkış için önemli bir merkez konumundadır. Önemli demiryolu hatlarının bağlantısı Selanik üzerinden yapılmakta olup, Selanik limanından Balkan sınırlarına kadar olan demiryolu hatları rehabilite edilmektedir.

18 istasyonlu Atina metrosu çalışmaya 2000 yılında başlamış olup, 13 istasyonlu Selanik metrosunun inşası devam etmektedir.

Karayolları

Yunanistan'da uluslararası standartlara sahip iki otobanın inşaatı tamamlanma aşamasındadır. Her iki proje de Trans Avrupa ulaşım ağına (TENS) dahil edilmiş olup, maliyetin yaklaşık %60'ı AB'den sağlanan fonlarla finanse edilmektedir. Bunlardan ilki Patra-Atina-Selanik istikametini takip eden projedir. İkincisi ise Egnatia projesi olarak da adlandırılan ve Igoumenitsa-Selanik-Türkiye sınırını takip eden 680 km.'lik güzergahtır. Egnatia projesinin büyük bölümü tamamlanmıştır. Atina'yı Elefsina'nın endüstri merkezine ve yeni havaalanına bağlayan BOT projesi kapsamındaki karayolu inşaatı ile Corinth Körfezi ağzındaki asmalı köprü inşaatı projeleri 2004 Olimpiyat oyunlarından sonra gerçekleştirilmiştir. Antik Olympia-Atina arasındaki kısmın büyük bir bölümü Olimpiyatlar öncesinde tamamlanmıştır.

Denizyolu

Yunanistan'daki limanlardan yük ve yolcu taşımacılığı AB üyesi ülkelerle rekabete açık olmakla birlikte Adriyatik'te Yunanistan-İtalya arasındaki seferlerin yoğunluğu ve Ege'deki hatların hemen hemen tamamı Yunanlı şirketler tarafından gerçekleştirilmektedir. AB mevzuatları gereğince kıyı taşımacılığı ve kruvaziyer seferleri 1 Ocak 1999'da AB üyesi ülkelere açılmış, feribot trafiği ise 1 Ocak 2004'de açılması gerekirken açılmamıştır. AB Komisyonu'nun konuyu Adalet Divanı'na götürme riski Yunan hükümetinin feribot seferlerinde kısmen de olsa rekabete izin veren bir düzenleme yapmasına neden olmuştur.

Yunanistan'da yük ve yolcu taşımacılığına elverişli liman sayısı 123'dür. En önemli limanları arasında Pire, Selanik, Patra, Lavrio, Volos, Korfu başta gelmektedir. Pire Yunanistan'ın en büyük limanı olup, konteyner, kuru yük, tanker ve Ro-Ro gemilerine hizmet vermektedir. Selanik'teki ülkenin ikinci büyük limanınının coğrafi konumu itibarıyla Yunan gemicilik sektörü için ayrı bir önemi vardır.

Gemi taşımacılığının Yunanistan ekonomisi için hayati bir önemi bulunmaktadır. Sektörün GSYİH'ya katkısı %7.5 oranındadır. 2007 ve 2008 yıllarında sırasıyla %25 ve %8 büyüme gösteren sektör gelirlerinde 2008'in son çeyreğinde hızlı bir daralma olmuştur. Krizin etkisiyle 2009 yılı gemi taşımacılığı gelirlerinde %30 daralma baş göstermiştir.

Istatistikler incelendiğinde Yunanlılara ait gemilerin yaklaşık %75'inin 40'ın üzerinde başka ülke bayrağı altında işletildiği görülmektedir. Bunun en önemli nedenleri bir geminin Yunan bayrağı taşıması durumunda belirli sayıda Yunanlı mürettebatın istihdam edilmesi zorunluluğu ve tonaja bağlı olarak artan vergi oranlarıdır. 2007 sonu itibarıyla dünya üzerindeki gemilerin %16.5'ine, kuru yük filosunun yaklaşık %25'ine, petrol tanker filosunun %20'sine ve kimyasal madde tanker filosunun %10'una Yunanlı armatörler sahiptir. Yunanlı gemicilere ait tüm gemilerin %95'i yük gemilerinden kalan kısım ise kruvaziyer, kıyı, yolcu ve ticaret gemilerinden oluşmaktadır.

Yunan Deniz Ticaret Odası verilerine göre ülkeye kayıtlı 1.000 GT kapasite ve üzeri toplam 4.173 gemi bulunmaktadır. Bu sayı Yunan armatörlerine ait olan Yunan ve yabancı bandıralı gemi sayısı olup, bunların 1.100'ü Yunan bandıralıdır. Bu gemilerle her yıl yaklaşık 50 milyon yolcu ve 120 milyon ton yük taşınmaktadır.

Gemicilik sektöründeki liderliği uzunca bir süre devam ettirmek isteyen Yunan hükümeti 2006-2015 arasında 10 yıl sürecek ve yaklaşık maliyeti 6 milyar euro olan limanlardaki altyapının iyileştirilmesine yönelik bir projeye başlatmıştır.

Havayolu

Atina, Selanik, Iraklio, Rodos, Korfu, Kos, Chania, Zakintos, Samos, Mikonos ve Santorini ülkedeki başlıca havaalanlarıdır. Atina Hellenikon havaalanı ve Atina'nın güneydoğusunda Spata'da bulunan Eleftherios Venizelos havaalanı hava trafiğinin önemli bir bölümünü üstlenmiş durumdadır. Olimpik Havayolları'nın özelleştirilmesi sürecinde şirket 2009 Mart ayında Arap sermayeli Marfin Investment Group'a devredilmiştir.

İletişim

1949 yılında kurulan ve 2000 yılı başlarına kadar Yunanistan'da monopol konumunda faaliyet gösteren OTE; Yunanistan'ın en büyük telekomünikasyon kuruluşudur. 2001'den sonra gerek sabit gerekse mobil telekomünikasyon hizmeti sağlayan şirketler Yunan pazarında faaliyet göstermeye başlamıştır. Pazarın rekabete açık hale getirilmesine rağmen bu sektörde Avrupa'nın da ilk 10 şirketi arasında yer alan OTE hala en büyük olma özelliğini sürdürmektedir. 2008 yılında %20 hissesini Deutsche Telekom'un satın alarak ortak olduğu şirket gerek güneydoğu Avrupa gerekse Ortadoğu pazarında faaliyetlerini genişletmeye çalışmaktadır. Yunanistan, Romanya, Bulgaristan, Sırbistan, Makedonya ve Arnavutluk'ta olmak üzere yaklaşık 30 bin kişiye istihdam sağlayan şirket Yunanistan'ın ilk 5 büyük şirketi arasında yer almakta ve hisseleri Londra ve New York borsalarında işlem görmektedir.

TIM, Cosmote (OTE) ve Vodafone ülkede faaliyet gösteren GSM şebekeleridir. Yaklaşık 16 milyon abonenin bulunduğu mobil iletişim pazarında ciddi rekabet yaşanmaktadır.

Enerji

Yunanistan toplam enerji ihtiyacının yaklaşık %70'ini ithal etmekte olup, enerji alanında dışa bağımlı bir ülke konumundadır. Enerji ihtiyacı istikrarlı bir şekilde artmaya devam etmekle birlikte kişi başına tüketim açısından AB içinde son sıralarda yer almaktadır. Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Yunanistan'ın 1990-2000 yılları arasındaki ihtiyacının yılda ortalama %2.6 oranında arttığını, 2002-2010 yılları arasındaki artış oranının ise %4 civarında olmasının beklendiğini ifade etmektedir. Yunanistan'ın enerji üretim kaynakları sınırlıdır. Tüm enerji ihtiyacının %60.5'lik kısmı petrol, %7.1'lik kısmı ise doğal gaz ile karşılanmakta, bunun da hemen hemen tamamı ithal edilmektedir. Petrol ithalatı İran, S. Arabistan, Rusya, Libya ve Mısır'dan, doğal gaz ithalatı ise sırasıyla %80 ve %20 oranlarında olmak üzere Rusya ve Cezayir'den yapılmaktadır. Son dönemlerde özellikle doğal gaz konusunda yeni arz kaynakları arayışları devam etmekte olup, bu çerçevede Azerbaycan ve İran'la anlaşma imzalanmıştır.

Yunanistan'ın önemli linyit rezervleri bulunmakta ve devlete ait elektrik şirketi (DEI) bunu elektrik üretimi için kullanmaktadır. Toplam elektrik üretiminin yarısından fazlası için linyit kullanılmaktadır. Petrol bağımlılığının azaltılması için linyit kullanımını artırma düşüncesi hem hava kirliliği kaygısı hem de KYOTO protokolü yükümlülükleri nedeniyle uygulamaya geçmemiştir. Ancak buna rağmen ülkedeki elektrik üretiminin yarısından fazlası hala bu yolla yapılmaktadır. Hükümet enerji ihtiyacının karşılanmasında doğal gaza öncelik verme yolunu seçmiştir. IEA 2010 sonunda doğal gaz kullanımının %17.3 olacağını tahmin etmektedir.

Enerji sektöründe geç de olsa özel şirketlerin faaliyet göstermesine izin verilmiştir. Viotia ve Selanik yakınlarında özel sektöre ait iki yeni santral elektrik üretimine başlamıştır. Ancak DEI pazarın hala tartışmasız en büyüğü olma özelliğini korumakta, elektrik arzının %97'sini tek başına sağlamaktadır. Özel şirketler aynı zamanda doğal gaz tedariki yapabilmektedir. Ancak hem elektrik hem de doğal gazın DEI ve DEPA'ya satılması gerekmektedir. Sadece üretim veya tedarikçilik yapan ve dağıtım yapması mümkün olmayan özel şirketlerin devlete ait bu şirketlerle rekabet yapması mümkün değildir.

Kalkınma Bakanlığı petrol, doğal gaz ve elektrik sektörlerinde 2010 yılına kadar 2.5 milyar euro'luk kısmi yenilenebilir enerji projeleri olmak üzere enerji sektörüne 4.5 milyar euro yatırım planlamaktadır.

2007 Kasım ayında her iki ülkenin Başbakanlarının katılımı ile açılan Türkiye-Yunanistan doğal gaz enterkonnektörü ve 26 Temmuz 2007'de imzalanan Türkiye-Yunanistan-İtalya arasındaki doğal gaz ulaştırmasına ilişkin anlaşma Yunanistan'ın üzerinde önemle durduğu projelerdir. Türkiye ile Yunanistan arasındaki doğal gaz boru hattı Karacabey ile Gümölcine'yi birbirine bağlamaktadır. 285 km. uzunluğundaki hattan doğal gaz transferine 2008 Kasım ayında yine her iki ülkenin başbakanlarının katılımı ile başlanmıştır. Yılda 11.5 milyar m³ kapasiteye sahip olacak Türkiye-Yunanistan hattından ilk aşamada yılda 2.5 milyar m³ doğal gaz sevkedilmesi, 2012 sonunda tamamlanması beklenen ve denizaltından geçecek olan Yunanistan-İtalya boru hattından ise yılda 8.8 milyar m³ doğal gaz aktarılması öngörülmektedir. Uzun dönemde Sah Deniz projesi ile bağlantı kurulacak bu hatta kısa

vaçede planlanan Türkiye'nin ihtiyaç fazlası olan doğal gazın Yunanistan'a aktarılmasıdır. Yunanistan doğal gazda en önemli tedarikçi durumundaki Rusya'ya olan bağımlılığını azaltmayı hedeflemektedir. 2007 Mart ayında Yunanistan, Rusya ve Bulgaristan arasında imzalanan Burgaz-Dedeağaç petrol projesi ülkenin enerji kaynaklarını çeşitlendirme politikası için önemli anlaşmalardan bir tanesidir.

Bankacılık

Yunanistan'da 1997 yılından itibaren ticari bankacılık sektöründe hızlı bir konsolidasyon süreci görülmektedir. Özelleştirme programları dahilinde kamuya ait altı bankanın satışı tamamlanmış bulunmaktadır. Ticari bankalar arasındaki birleşmeler neticesinde beş büyük banka bugün pazarın yaklaşık %80'ine hakim durumdadır. Devlet, Yunanistan Ulusal Bankasındaki (NBG) hisselerinin önemli bir bölümünü özel sektöre devretmiş, büyük bankalar içinde yer alan Emporiki Bankasının tamamını özelleştirmiştir. Alpha Bank, EFG Eurobank ve Piraeus Bankası Yunanistan'daki diğer 3 büyük bankadır. Ülke genelinde en fazla şubesi olan kamuya ait Yunanistan Ziraat Bankasının sektördeki pozisyonu önemini korumaktadır.

Bankacılık sektörü son dönemlerde dışa açılmaya, özellikle Balkanlar ve Güneydoğu Avrupa'daki faaliyetlerini genişletmeye başlamıştır. Ekonomi ve Maliye Bakanlığı bu bölgelerde pazarın %20'sinin Yunan bankaları tarafından kontrol edildiğini ifade etmektedir. 2006 yılı Nisan ayında gerçekleşen Finansbank-NBG ortaklığı gerek rakamın büyüklüğü gerekse Yunanistan'ın yurt dışında yaptığı yatırımlar açısından rekor seviyedeki tutarı ile ilk sırada yer almaktadır. Finansbank-NBG ortaklığında NBG tarafından Türkiye'ye 2.9 milyar dolarlık bir sermaye transferi gerçekleştirilmiştir. Bu rakam Yunanistan'ın tarihinde yurt dışına ihraç ettiği en büyük sermaye özelliği taşımaktadır.

Bankalar yatırım bankacılığı, ortak fonlar, leasing, sigorta, komisyonculuk ve kredi kartlarıyla iştigal eden iştirakleri ile faaliyetlerini gerek Yunanistan gerekse dış pazarlarda genişletmeye devam etmektedir. Yunan Bankalar Birliği verilerine göre NBG Türkiye ile birlikte 13 ülkede faaliyet göstermekte olup, Sırbistan ve Bulgaristan'da sırasıyla 204 ve 173 şubeye sahiptir. Emporiki Bankası 6, Alpha Bank 7, Piraeus Bankası 9, Eurobank ise 7 ülkede faaliyettedir. 8 Yunan bankasının Balkan coğrafyasında 2000'e yakın şubesi bulunmaktadır. Yakın gelecekte Balkanlardaki her üç banka şubesinde bir tanesinin Yunan bankalarından birisinin olacağı öngörülmektedir. Son dönemlerde bazı AB üyesi ülkelerdeki bankalar da Yunanistan pazarına ilgi duymaya başlamıştır. Deutsche Bank'ın, EFG Eurobank'da ve Credit Agricole Indo Suez'in de Ticaret Bankasında yaklaşık %10'luk payları bulunmaktadır.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Yabancı Yatırımlar

Yıllar	Milyon \$
2000	1.108
2001	1.589
2002	50
2003	1.276
2004	2.103
2005	606
2006	5.366
2007	2.000
2008	4.600
2009	3.486

Kaynak: T.C. Atina Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Raporu

Yunanistan geçmişte yabancı sermayenin ilgisini çekmede başarısız olmuş bir ülkedir. 2006 yılında daha önceki dönemlerin aksine ciddi yabancı sermaye girişi olmuştur. 2006 yılındaki 5.4 milyar \$ yabancı sermaye yatırımı Yunanistan tarihinde en yüksek sermaye girişinin olduğu yıldır. 2008 yılında ise 4.6 milyar dolarlık yabancı yatırım yapılmıştır. 2009 yılında ise 3.4 milyar dolarlık yabancı yatırım yapılmıştır. Yunanistan'a yabancı sermaye ilgisinin az olmasına ; AB'nin büyük pazarlarına coğrafi uzaklığı, pazarın küçük olması, ulaşım ağının yetersizliği, bürokratik işlemlerin uzun sürmesi, işgücü maliyetleri, sendikaların gücü ve son olarak stratejik olarak adlandırdıkları sektörlerde korumacı yaklaşımları neden olarak gösterilebilir.

Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Yunanistan Merkez Bankası'nın verilerine göre 2009 yılında Yunanistan'a yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımları net 2.4 Milyar Euro olmuştur.

2009 Nisan ve Mayıs aylarında Credit Agricole Emporiki Bank'da sermaye artışı yaparak ülkeye toplam 813 milyon Euro yabancı sermaye girişinde bulunmuştur. Benzer şekilde, Deutsche Telekom Yunan Telekom Şirketi-OTE'deki hisse oranını %25'den %30'a yükselterek 673 milyon Euro'luk doğrudan yabancı sermayenin Yunanistan'a girişini sağlamıştır.

Yunan Merkez Bankası'nın, 'Doğrudan Yatırımlar 2009' verilerine göre, Yunan yatırımcıların yurtdışındaki yatırımları net 1.3 Milyar Euro, yabancıların Yunanistan'daki yatırımları ise net 2.4 Milyar Euro'yu bulmuştur. Böylece; 2008 yılında net 3.1 Milyar Euro olan doğrudan yabancı yatırımlar; 2009'da düşüş göstermiştir.

Yabancı sermaye yatırımlarının yarısına yakın bölümü Lüksemburg merkezli şirketler tarafından yapılırken, Hollanda yaklaşık % 10'la ikinci sırada yer almaktadır. İngiltere, Fransa, Almanya ve ABD % 5 civarında paylarla takip eden ülkelerdir.

Yunan Yatırım Ajansı'nın verilerine göre, 2003-2009 yılları arasında, Yunanistan'daki yabancı yatırımların başlıca kaynağı AB ülkeleri olmuştur. Yunanistan'a yabancı sermaye yatırımlarında Almanya 1., İngiltere 2., Fransa 3., Belçika ve Lüksemburg 4., Hollanda 5., İtalya 6., Kıbrıs 7. sırada yer almakta, bununla birlikte ABD 8., İsviçre ise 9. Sırada yer almaktadır.

Yatırımlarda Öncelikli Alanlar

Yunanistan, Dünya Ticaret Örgütü'nün yatırım ve teşviklere ilişkin düzenlemelerini kabul etmiş olup, yerli ve yabancı yatırımcılar arasında bir eşitlik esasına dayalı yatırım teşvikleri mevcut bulunmaktadır. Sağlanan teşviklerin parasal miktarı bölgenin kalkınmışlığı ile ters orantılıdır. Bir başka deyişle az kalkınmış bir bölgede yatırım yapıldığında daha çok teşvik alınmaktadır.

Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

Yunanistan, Pire, Selanik ve Heraklion-Girit liman bölgelerinde mevcut üç serbest ticaret bölgesine sahiptir. Yabancı orijinli mallar bu bölgelere gümrük ve diğer vergileri ödenmeksizin getirilir ve transit yüklemesi yapılır veya re-export edilirse gümrük ve diğer vergilerden muafiyeti devam eder. Kalkınma Bakanlığı'ndan edinilen en son bilgilere göre, Etoloakarnania'da (Batı Yunanistan) bulunan Astakos Denizcilik ve Sanayi Serbest Bölgesi kısa süre önce faaliyete geçmiştir. Diğer yandan, halen altyapı çalışmaları süren ve yakın gelecekte faaliyete geçmesi beklenen bir diğer serbest bölge ise Evros (Meriç) bölgesinde bulunan Ormenio Serbest Sanayi Bölgesidir.

Benzer şekilde, alıcı adına, depolomaya ve malların transferine ilişkin olarak bölgede düzenlenen belgeler damga vergisinden de muafittir.

Yükleme-boşaltma işlemleri AB'nin 2504/88 ve 2562/90 sayılı Yönetmeliklerine göre yürütülmektedir. Transit malların antrepolarda tutulma imkanı bulunmaktadır. Ayrıca bölgeler paketleme, tasnif etme ve etiketleme işleri için de kullanılabilir. Montaj ve imalat işlemleri az da olsa Selanik bölgesinde bulunmaktadır. Ambar masraflarının her altı ayda ödenmesi ile depolama süresinde bir sınırlama bulunmamaktadır.

Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Yunanistan'da gerek yerli gerekse yabancı yatırımcılar şirket kurma veya kendi işyerlerini açma hakkına sahiptirler. Milli güvenlik nedeniyle bazı adalarda ve sınır bölgelerinde arazi alımında ve AB vatandaşları dışındakilere madencilik, bankacılık, denizcilik ve hava taşıma, basın-yayın konusunda kısıtlamalar devam etmektedir. (www.investingreece.gov.gr)

Türk yatırımcı için Yunanistan'da belli prosedürleri takip etmek suretiyle, Şirket kurmak veya Şube açmak mümkündür. Ayrıca Yunan mevzuatı, %100 Türk sermayeli şirket kuruluşuna izin vermektedir. Dünya Bankası ve IFC tarafından her yıl düzenli olarak yayınlanan ve ülkelerdeki iş ortamını mukayese eden Doing Business raporunda bir işletmenin kuruluşu ve kapanışı, vergi uygulamaları, maliyetler gibi 10 temel gösterege yer almakta ve iş yapmadaki kolaylıkları açısından ülkelerin sıralaması bu parametrelere göre yapılmaktadır.

Doing Business 2010 verilerine göre; Yunanistan 2009 yılında ulusal mevzuatında iş ortamını kolaylaştırmaya yönelik gerekli değişiklikleri yapmadığı için önceki yıla göre 9 basamak gerileyerek 183 ülke arasında 109. sırada yer almıştır. Türkiye'nin 73.sırada yer aldığı listenin ilk başında son üç yıldır Singapur bulunmaktadır.

Yabancı sermayeli bir yatırımcı Yunanistan'da çeşitli hukuki şekillerde faaliyet gösterebilir. Yunan mevzuatı kapsamında; tamamı yabancı sermayeli şirket kurmak, şube açmak, bir başka girişimci ile birlikte ortak girişim sözleşmesi çerçevesinde faaliyet göstermek ya da bir ortaklık kurmak belli başlı yabancı yatırım türleridir. Yunanistan'da kurulmuş bir yabancı sermayeli şirket, bütün ortakları yabancı olsa bile Yunan şirketi statüsünde sayılmaktadır.

Yabancı yatırımcılar Yunanistan'da doğrudan yabancı sermaye bir şirket kurmak istediklerinde yerel olarak bir Limited şirket ya da Anonim şirket kurmak ya da 3. ülkedeki mevcut bir şirketin Yunanistan'da şubasını açmak yollarından birini tercih etmektedirler.

Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

Beş yıldan daha fazla süre ile faaliyette bulunacak yatırımcılar faiz sübvansiyonu ve vergi istisnaları sayesinde eğer yatırımları ile ihracata dönük üretim yapıyorlar ise veya ithal ikameci bir yaklaşımla ithal edilmekte olan ürünlerin ithalini engellemişler, ilave vergi teşvikleri verilmektedir. 10 milyon doları aşan yatırımlar veya yabancı katılımcılar var ise, 5 milyon doları aşan yatırımlar için Yunan Yatırım Kurumu (Invest In Greece- www.investingreece.gov.gr) olarak projenin gerçekleşmesinden sorumlu olup, ilave hükümet teşvikleri de verilmektedir.

Bir yatırımın genişletilmesi veya kurulması için ön şart aranmamakla birlikte bir yatırımcı vergi ve/veya yatırım teşviki talep ettiğinde performansına ilişkin veriler aranmaktadır. Yerel katkı, ithal ikamesi, ihracata dönük olması ve teknoloji transferi gibi hususlar Yunan Hükümet yetkilileri tarafından değerlendirilerek yatırım teşvikleri verilmektedir. Ayrıca, yatırım teşviklerinin verilmesi sırasında verimliliği sağlayamayan firmaların aldıkları teşviklerin iadesi veya kaldırılması mümkün olabilmektedir. İzin için hükümete sunulan bütün bilgiler gizli olarak değerlendirilmektedir. Avrupa Birliği ülkeleri dışından gelen yabancılar, oturma ve çalışma müsaadesi aldıktan sonra çalışabilmektedirler.

Yabancı yatırımcıları etkileyen ayırıcı veya tercihli ithalat/ihracat politikaları bulunmamakta olup, bu ve benzer hususlar artan bir şekilde AB düzenlemeleri çerçevesinde yürütülmektedir. Yunanistan'da yürürlükte olan ve ağırlıklı olarak AB kaynaklarından temin edilen yatırım teşvikleri yatırımcılar için olağanüstü kolaylık ve imkanlar sağlamakta olup, mevcut teşviklerin çok büyük bir oranı hibe şeklinde temin edilen sübvansiyonları içermektedir.

Yunanistan, AB ile mutabakat çerçevesinde belirlenmiş olan gelişmişlik düzeylerine göre bölgelere ayrılmıştır. Mevcut alt yapı, kişi başına düşen milli gelir, doğal ve beşeri kaynakların mevcudiyeti gibi somut kriterlere göre ülke belli başlı 6 bölgeye ayrılmıştır. Yatırım teşviklerinde yerli yabancı ayrımı yapılmayıp her türlü yatırımcıya aynı imkanlar sunulmaktadır.

Yunanistan Yatırım Kurumu Invest in Greece'in sitesindeki (www.investingreece.gov.gr) ilgili kanun maddelerinin incelenmesinden de görüleceği üzere teşvik konusu yatırımın özellikle istihdam yaratıcı üretime yönelik yatırımlardan oluşması şart koşulmaktadır.

Mevcut teşvikler;

Nakit sübvansiyonu (Cash Grant): Yatırım projesinin belli bir oranının doğrudan devlet tarafından sübvansiyon edilmesidir.

Leasing Sübvansiyonu (Leasing subsidy): İstihdam ve üretime yönelik olarak yeni makine ve ekipman kiralanmasında mevcut projenin belli bir oranının devlet tarafından karşılanmasıdır.

Vergi Muafiyeti (Tax exemption): Yatırımın tamamlanmasını takibeden ilk on yıl içerisinde dağıtılmayan kârlardan gelir vergisi muafiyetini kapsamaktadır.

Ücret Yardımı: Yatırım sonucunda yaratılan iş imkanlarında istihdam edilen işçilerin iş verene maliyetinin belli bir kısmının devlet tarafından sübvansiyon edilmesidir.

Şirket Birleşmeleri ve Marka Satınalmaları

Yunanistan'da sınır ötesi birleşmeler ve satın almalarla ilgili olarak uygulanan başlıca teşvik ve destek mekanizmaları gelir, damga ve emlak vergilerinde ve yeniden değerlemeden doğan kazançlarda uygulanan çeşitli istisnalar ve muafiyetlerdir. 2166/1993 sayılı Kanun'da şirket birleşmeleri, devralmalar, bölünmeler ya da nevi değişikliklerine belli alanlarda destek sağlanmaktadır. 2166/1993 sayılı Kanun ile gayrimenkul devir vergisi, damga vergisi ve sözleşmeler üzerine uygulanan diğer vergiler muafiyet olarak belirlenmiştir. 3296/2004 sayılı Kanun'un 18. maddesi, anonim şirketler haricindeki küçük ölçekli şirketlerin, diğer tip ortaklıklarla, limited şirketlerle ya da anonim şirketlerle birleşmeleri halinde; yeni oluşan şirketin karı üzerinden birleşmeden sonraki ilk periyotta %10, ikinci periyotta ise %5 daha düşük oranda kurumlar vergisi ödeneceğini düzenlemiştir.

Yunanistan hükümeti ülkenin içinde bulunduğu ekonomik kriz nedeniyle arayışlarını sürdürmekte bir taraftan da bazı kanuni düzenlemelerle ticaret ve üretime yeni bir yön verme çabasına devam etmektedir. Nitekim Ekonomi, Rekabet ve Denizcilik Bakanlığı'nca hazırlanan yeni yatırım teşvik kanun tasarısı incelenmek ve yasallaşmak üzere meclise sevk edilmiş bulunmaktadır. Birleşme ve devralmalara ilişkin yeni hükümleri içerir tasarının medyada yer alan bilgilere göre kısa süre içinde genel kurul gündemine gelmesi beklenmektedir.

► Dış Ticaret

Genel Durum

Yunanistan'ın Trademap verilerine göre 2010 yılında ihracatı geçen yıla göre %5 artarak 21 milyar dolar, ithalatı ise %24 azalarak 51 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Petrol yağları, ilaçlar, balıklar, pamuk, alüminyum saclar, levhalar, bakır tüp ve borular ihracatta en yüksek payı oluşturmaktadır. Yunanistan'ın en fazla ihracat yaptığı ülkeler İtalya, Almanya, Güney Kıbrıs Rum kesimi, Bulgaristan,

Türkiye, İngiltere ve ABD'ün. İthalatında ise yağlar, gemiler, diğer otomobiller, petrol gazları, telefonlar üst sıradadır. İthalatın ağırlıklı yapıldığı ülkeler Almanya, İtalya, Çin, Hollanda, Fransa ve Kore'dir.

Ülkenin Dış Ticareti

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyar Dolar)

Yıllar	2006	2007	2008	2009	2010b	2011c	2012c
İhracat (fob, milyar dolar)	20,2	23,9	29,1	21,3	21,8	20,4	22,1
İthalat (fob, milyar dolar)	-64,5	-80,7	-93,9	-64,2	-45,0	-32,4	-25,1
Dış Ticaret Hacmi (fob, milyar dolar)	84,7	104,6	123	85,5	66,8	52,8	47,2
Dış Ticaret Dengesi (milyar dolar)	-44,3	-56,8	-64,7	-42,8	-23,2	-12,0	-3,0

Kaynak: E.I.U

b:Tahmin

c:Öngörü

İhracatında Başlıca Ürünler

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP ÜRÜNLER	2006	2007	2008	2009	2010
TOPLAM	20.943	23.504	25.509	20.053	21.038
2710 Petrol yağları (ham yağlar hariç)	2.589	2.667	2.577	1.691	1.794
3004 İlaçlar	1.086	1.243	1.223	1.234	1.268
9999 Başka yerde belirtilmeyen eşyalar	566	769	672	379	602
0302 Balıklar (taze veya soğutulmuş)	392	461	508	523	555
5201 Pamuk	398	228	329	403	488
7606 Alüminyum saclar, levhalar, şeritler	338	380	438	336	451
7411 Bakır tüp ve borular	376	442	402	213	384
2008 Sert kabuklu meyvalar ve yenilen diğer bitki parçaları	318	412	421	339	349
2005 Diğer sebzeler	225	293	310	267	322
0406 Peynir ve pıhtılaştırılmış ürünler	185	237	292	285	289
2401 Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	303	300	383	380	276
1509 Zeytinyağı ve fraksiyonları	506	385	344	314	263
8544 İzole tel kablo	413	442	392	239	259
7214 Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar	183	241	332	183	256
4303 Kürkten giyim eşyası, aksesuarları	313	317	353	199	248
0805 Turunçgiller	131	166	172	216	244
8517 Telefon cihazları	182	264	275	170	237
3902 Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri	172	215	247	175	229
7601 İşlenmemiş alüminyum	220	282	264	143	209
6106 Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar	496	469	358	266	209
2402 Tütün veya tütün yerine geçen maddelerden yapılmış purolar	161	185	227	189	194
2523 Portland çimentosu	184	217	277	245	191
7607 Alüminyumdan yapraklar ve şeritler	140	140	140	143	176
8802 Diğer hava taşıtları	37	19	286	352	175
0806 Üzümler taze veya kuru	186	181	202	199	166
3920 Plastiklerden diğer levhalar, plakalar, filmler	159	217	203	157	165
7604 Alüminyum çubuk ve profiller	212	213	216	128	148
2106 Gıda müstahzarları	73	97	121	119	147

0809	Kayısı, kiraz, şeftali, erik	94	113	187	108	147
3304	Güzellik veya makyaj müstahzarları	161	151	225	175	141
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular	168	108	388	314	139
6109	Tişörtler, fanilalar	215	234	208	147	138
1001	Buğday ve mahlut	83	72	155	190	129
8418	Buzdolapları	255	240	209	115	118
6802	Yontulmaya inşaata elverişli taşlar	102	101	116	139	117
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri	33	62	246	49	116
3402	Yıkama temizleme müstahzarları-sabunlar hariç	165	226	120	107	115
8803	Hava taşıtlarının aksam ve parçaları	85	69	85	148	111
1701	Kamış veya pancar şekeri	78	6	28	62	109
7404	Bakır atık ve hurda	53	63	62	55	109
2716	Elektrik enerjisi	24	24	44	106	102
2001	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve yenilen diğer bitki parçaları	56	83	91	91	99
2002	Domatesler (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş)	110	90	102	99	99
0810	Diğer meyveler taze	28	43	64	74	98

Kaynak: Trademap

İthalatında Başlıca Ürünler

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2006	2007	2008	2009	2010
—	TOPLAM	63.739	76.099	89.302	67.192	50.835
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karışık olan veya olmayan ürünlerden oluşan ilaçlar	3.002	3.757	4.391	4.487	3.893
8901	Yolcu, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri	3.217	3.350	3.013	5.008	3.831
8703	Binek otomobilleri	3.511	4.508	4.360	3.207	1.558
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	904	1.144	1.831	1.025	1.190
8517	Telefon cihazları	403	1.443	1.598	1.208	895
8802	Diğer hava taşıtları	32	297	688	619	831
2709	Ham petrol yağları	8.350	8.326	11.645	6.251	682
2710	Petrol yağları ham olmayan	2.576	1.785	3.789	2.380	620
8471	Otomatik bilgi işlem makinaları ve bunlara ait birimler	627	768	939	766	592
0406	Peynir ve pıhtılaştırılmış ürünler	406	506	598	504	515
0201	Sığır eti (taze veya soğutulmuş)	470	473	550	550	490
8708	Motorlu taşıtlar yedek parçaları	734	856	774	626	477
0203	Domuz eti (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	566	467	558	502	463
3002	İnsan kanı, tedavide, korunmada veya teşhiste kullanılmak üzere hazırlanmış hayvan kanı	305	360	453	515	453
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	444	522	658	581	447
7601	İşlenmemiş alüminyum	521	569	568	280	432
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	479	648	623	391	426
9403	Diğer mobilyalar ve aksam ve parçaları	472	659	724	524	414
8541	Diotlar/transistörler	16	24	78	142	409
8528	Televizyon alıcıları	525	787	609	432	391
7208	Demir veya alımsız çelikten vassı hadde ürünleri	472	655	921	442	373

7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları	383	531	704	305	357
6403	Ayakkabı	372	427	531	445	344
6204	Kadınlar ve kız çocuklar için takım elbiseler, ceketler	320	405	457	413	330
9021	Ortopedik cihazlar	339	432	526	489	299
2208	Etil alkol, damıtım yoluyla elde edilen alkollü içkiler	341	364	384	373	286
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	265	350	377	322	283
4818	Tuvalet kağıtları	251	294	319	314	270
8418	Buzdolapları	314	406	464	311	255
2716	Elektrik enerjisi	206	57	249	188	247
6109	Tişörtler, fanilalar	163	267	308	269	237
3402	Yıkama temizleme müstahzarları	268	286	279	255	236
3304	Güzellik veya makyaj müstahzarları	228	282	348	301	235
2106	Gıda müstahzarları	157	179	238	244	231
8502	Elektrik enerjisi üretim grupları	143	107	170	230	230
6203	Erkek ve erkek çocuklar için takım elbiseler	226	308	354	293	226
1001	Buğday ve mahlut	210	358	344	220	225
8415	Klima cihazları	247	460	595	313	224
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları	707	807	853	289	220
8704	Kamyonlar	613	798	831	416	218
2402	Tütün veya tütün yerine geçen maddelerden yapılmış purolar	217	264	272	302	215
8516	Elektrikli anında veya depolu su ısıtıcılar ve daldırma tipi ısıtıcılar	224	301	329	236	210
1701	Kamış veya pancar şekeri	116	222	238	157	209
4202	Sandıklar, bavullar, valizler, evrak çantaları vs.	195	260	308	257	205
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri	301	364	418	213	198
2933	Azotlu heterosiklik bileşikler	107	126	149	252	191
8443	Baskı makinaları	76	298	325	236	190
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar için musluklar, vanalar	230	285	307	237	188
2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	159	207	235	197	186
8525	Radyo veya tv yayınlarına mahsus verici cihazlar	838	186	178	192	185

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (Milyon Dolar)

ÜLKELER	2006	2007	2008	2009	2010
Almanya	7.964	9.751	10.652	8.187	6.630
İtalya	7.424	8.877	10.195	7.596	6.191
Çin	2.285	3.830	4.926	4.242	3.803
Hollanda	3.285	3.797	4.131	3.589	3.303
Fransa	3.777	4.222	4.559	3.640	3.063
Kore	2.669	2.585	2.112	3.456	2.378
Belçika	2.225	2.912	3.149	2.650	2.152
İspanya	2.257	2.742	3.140	2.428	1.902
İngiltere	2.383	2.740	2.879	2.294	1.893
Rusya	4.494	4.291	6.555	3.450	1.619
ABD	1.140	1.728	2.438	1.959	1.574
Türkiye	1.666	2.288	2.492	1.807	1.468

Bulgaristan	976	1.180	1.711	1.343	1.256
İsviçre	754	1.459	1.245	1.079	1.042
Japonya	1.617	1.710	1.354	966	738
Güney Kıbrıs Rum Kesimi	519	842	986	867	709
Avusturya	725	975	1.152	820	707
Danimarka	634	651	720	741	634
Romanya	635	735	773	622	561
İrlanda	545	718	772	666	549
Polonya	308	488	691	682	473
İsveç	722	758	769	572	472
S. Arabistan	2.436	1.289	1.953	865	395
Panama	25	64	147	370	392

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (Milyon Dolar)

Ülkeler	2006	2007	2008	2009	2010
İtalya	2.347	2.526	2.946	2.218	2.301
Almanya	2.362	2.714	2.680	2.230	2.300
Güney Kıbrıs Rum Kesimi	1.120	1.524	1.623	1.460	1.531
Bulgaristan	1.324	1.521	1.820	1.349	1.382
Türkiye	1.067	850	915	846	1.140
İngiltere	1.247	1.278	1.207	881	1.119
ABD	913	977	1.303	996	824
Fransa	922	982	984	750	817
Romanya	749	1.062	1.137	777	780
Arnavutluk	470	621	557	543	514
İspanya	839	796	743	504	512
Hollanda	453	472	592	521	496
Özel kategoriler	8	6	8	3	431
Rusya	555	489	616	327	427
Makedonya	469	534	651	552	414
Polonya	235	321	320	263	325
Belçika	270	379	328	310	315
Sırbistan	257	394	439	337	306
Cezayir	223	111	183	231	286
Mısır	147	144	189	221	237
Birleşik Arab Emirlikleri	240	274	321	189	225
İsviçre	137	172	402	405	216

Kaynak: Trademap

► Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

Yunanistan'da serbest ticarete dayalı bir dış ticaret rejimi mevcuttur. 1981 yılından beri AB üyesi olan Yunanistan'da dış ticaret AB uygulamalarına göre yürütülmektedir. Yunanistan'ın AB'nin ortak dış ticaret politikası dışında ulusal bir bazda dış ticaret mevzuatı mevcut olmayıp, dış ticaret alanındaki ulusal mevzuat AB direktiflerinin ulusal mevzuata uygulanması ile yürütülmektedir. AB uygulamalarına paralel olarak uluslararası anlaşmalarla ticareti yasaklanan mallar dışında ithali yasak ürün bulunmamaktadır.

Yunanistan'da ihracat işlemi, tek idari belge ve faturaya ilaveten, AB düzenlemelerine, bazı durumlarda Yunanistan'ın iç mevzuatına ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak ihracatın yapılacağı ülkeye ve ihraç edilecek ürüne göre değişen kontrol ve kayıt belgeleri ile birlikte serbestçe gerçekleştirilmektedir.

Türkiye'den yapılacak ithalat için ATR, EFTA ve Doğu Bloku ülkeleri EUR1 AKP ülkeleri için FORM A belgesi ve üçüncü ülkeler için menşe belgesi aranmaktadır.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

AB ile ortak dış ticaret politikası uygulayan Yunanistan, AB üyesi ülkelerle olan ticaretinde her tür gümrük vergisi, eş etkili vergi, miktar kısıtlamaları ve benzeri sınırlamaları kaldırmış olup, üçüncü ülkelerden olan ithalatında ortak gümrük tarifesi uygulamaktadır.

Türkiye ile Yunanistan arasında ise AB ile Türkiye arasındaki 1 Ocak 1996 tarihinden beri uygulanmakta olan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı uyarınca sanayi ürünlerinde herhangi bir gümrük vergisi olmayıp, sadece tarım ürünleri ihracat ve ithalatında gümrük vergisi uygulaması bulunmaktadır. Tarım ürünlerinde, AB'nin ortak tarım politikası çerçevesinde ürüne göre %6.4 ile %40 arasında değişen oranlarda ad valorem ve spesifik vergi uygulaması ile (ürün bazında ton ya da kg. başına) referans fiyat uygulaması bulunmaktadır. Gümrük vergileri malın CIF değeri üzerinden hesaplanmaktadır. Ayrıca gümrük vergisine ek olarak toplamı %1'den daha az oranda çeşitli vergiler mevcuttur.

Yunanistan'da genel KDV oranı 2005 yılı Nisan ayında %19 olarak belirlenmiştir. Halen %23 olarak uygulanmaktadır. Temel tüketim malları, gıda ürünleri, ilaçlar, petrol ürünleri ve hizmetler sektörünün büyük bir bölümü için KDV oranı %9 olarak uygulanmaktadır. Kitap ve gazetelerde ise bu oran %4,5'tir. İhraç edilen ürünler, sigortacılık hizmetleri, eğitim hizmetleri, hukuk ve sağlık hizmetleri KDV'den muaftır. Yunanistan'a ithal edilen mal ve hizmetler de KDV'ye tabidir. İthalatın Midilli, Sakız, Sisam, Oniki Adalar, Kiklades ve Taşoz, Semadirek, Kuzey Sporades ve Skiros adalarına yapılması halinde KDV % 13 olarak uygulanmaktadır.

İhracat veya ithalat yapan şirketlerin gerekli belge ve prosedürler için sürekli güncellenen TARIC (http://ec.europa.eu/taxation_customs/common/dds/tarhome_en.htm) web sayfasını takip etmeleri gerekmektedir.

Tarife Dışı Engeller

Serbest ticarete dayalı bir dış ticaret rejiminin bulunduğu Yunanistan'da ithalat için herhangi bir izne ya da lisansa gerek yoktur. Ancak bazı ürünler için Yunanistan'a giriş yapabilecekleri ihtisas gümrükleri ve limanlar belirlenmiştir. Su ürünleri, canlı hayvan ve et ürünleri ile bazı tarımsal ürünlerde ise Sağlık Bakanlığı'nın uygun görüşünün alınması gerekmektedir. Anti dumping ve anti sübvansiyon tedbirleri AB düzeyinde ve AB Komisyonu kararları çerçevesinde uygulanmaktadır.

Ege Adalarına Gıda Maddesi İhracatı

AB'ye sağlık ve hijyen yönünden yeterliliği kabul edilmiş ve Türkiye'den ihracat yapabilir firmalar listesine kayıtlı şirketlerce adaların ihtiyacı için deniz ürünlerimiz doğrudan adalara ihraç edilebilmektedir. Gıda maddelerinden diğer hayvansal ürünlere ilişkin çalışmaların Tarım Bakanlığımızca sürdürüldüğü bilinmektedir. Bu noktada yoğurt, süt, et, canlı hayvan, dondurma (% 50'ye kadar süt içeriğine izin verilebilmektedir) gibi ürünlerin adalarla beraber bütün AB ülkelerine ihracatı mümkün bulunmamaktadır.

Taze sebze ve meyvelerde Atina ve Selanik merkezli kontrol sertifikası istendiğinden ve kontrollerin adalarda yapılamamasından dolayı bu konuda sıkıntılar giderilememiştir. Ancak, konserve, fındık-fıstık, kuru meyve gibi ürünlerin kontrolleri Girit ve Rodos adalarında yaptırılması mümkündür. Rodos adasında laboratuvar açılması konusunda Yunan tarafı ikna edilmiş ancak, açılış işlemleri halen tamamlanamamıştır.

Ege Adalarının yerel ihtiyacı için AB'nin ilgili direktifleri kapsamında sağlanan muafiyetle deniz ürünleri ve bazı gıda maddeleri ihracatı yapılabilmektedir. Ancak adaların tüketimi ile sınırlı olan muafiyet dahilinde Yunanistan'a giriş yapan anılan maddelerin ana karaya gönderildiğinin tespiti halinde Yunan yetkililer tedbir almak zorunda kalacaklardır.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Dış ticarete konu mallardan gerekli görülenlerin standardına veya teknik düzenlemesine uygunluğunun veya kalitesinin değerlendirilmesi ve belgelendirilmesi Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Mevzuatı uyarınca gerçekleştirilmektedir.

Standartlar konusunda Yunanistan AB tarafından uygulanan hükümlerin doğurduğu uygulamaları takip etmektedir. ISO 9000 yerel firmalardan talep edilirken, ayrıca hükümet ihalelerinde de istenmektedir.

Tarım ürünlerinde bölgesel yüklemeler yerine her bir yükleme için test yapmada ısrar edilmektedir. Yapılan testlerde de yüksek oranda hatalar yapıldığı şeklinde iddialar mevcuttur.

Tohumlarda, Yunanistan'a tohum ithal etmek için öncelikle o tohum, 'European Variety Catalogue' listesinde yer almalıdır. Eğer yer almıyorsa, Yunan Milli Katoloğuna (National Catalogue of Greece)

kaydettirilmeli ve ayrıca türüne ve özelliklerine bağlı olarak 2-3 yıl sürebilecek bir testin de yapılmasının gerekli olduğu bilinmelidir.

Kırmızı ve beyaz et ve onların yan ürünlerinin ithalinde, yalnızca AB'ce onaylanmış üçüncü ülke tesislerinden gönderilmiş ürünlerin girişine izin verilmektedir. Bu arada, ülkemizden bu ülkeye söz konusu ürünlerin ithalinde ise, ülkemizde hayvan hastalıklarının bulunması ve bunun ıslah edilmeye çalışıldığı iddiasıyla hayvansal ürünlerin girişine izin verilmemesi nedeniyle bu konuda AB ülkeleri ile ticaretimiz adeta donmuştur.

Kurutulmuş gıda ithalatı, Yunan The Supreme Chemical Laboratory'nin aflatoxin testi ile limitlerinin altında olması ile yapılabilmektedir.

Süt ve süt ürünleri, dondurma ve dondurulmuş yoğurt dahil, Avrupa Birliğince onaylanmış tesislerden olduğunun kanıtlanması ile ithaline izin verilebilmekte idi. Ancak Tarım Bakanlığımız söz konusu tesislerdeki ve yerel mevzuattaki eksikleri görerek AB kontrollerinde onay alınamama ve genel yasaklama gibi bir uygulamaya maruz kalmamayı düşünerek ihraç lisansı vermeyeceğini AB'ye bildirmişse de 2002 yılı başına gelindiği dönemde yerel mevzuatın belirli bir noktaya getirildiğini ve daha önce AB'den onay almış firmaların müracaat etmeleri halinde ihraç lisansı verebilecekleri ifade edilmiştir.

Deniz ürünlerine ilişkin uygulama da ilgili AB direktifleri çerçevesinde ülkemizde kurulu tesisler AB standartlarında üretim yaptıklarına dair kontrollerde yeterli bulunarak AB listelerine alınmaları halinde AB ülkelerine bu ürünleri ihraç etmeye hak kazanmaktadırlar. Yunanistan için bir istisna olarak eğer Ege adalarının ihtiyaçları için bu adalara ithalat yapılıyorsa kontrol belgesi aranmayacağına ilişkin bir AB mevzuatının varlığıdır.

TSE tarafından, Enstitüleri ile Yunan Standardizasyon Teşkilatı (ELOT) arasında 30 Haziran 2005 tarihinde Atina'da imzalanan İşbirliği Anlaşması'nın halen yürürlükte. 2009 yılı içerisinde ELOT yetkilileri TSE ile irtibata geçerek 2005 tarihli söz konusu anlaşmanın yenilenmesini talep etmişlerdir.

🔍 Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Türkiye-Yunanistan Dış Ticaret Değerleri (Milyon Dolar)

YILLAR	İTHALAT	İHRACAT	DENGE	HACİM
1998	320	370	50	690
1999	288	407	119	694
2000	431	438	7	868
2001	266	476	210	742
2002	313	591	278	903
2003	428	921	493	1.348
2004	594	1.171	577	1.766
2005	728	1.127	399	1.855
2006	1.045	1.603	557	2.648
2007	950	2.263	1.312	3.213
2008	1.151	2.430	1.282	3.579
2009	1.131	1.634	504	2.764
2010	1.542	1.456	-86	2.998

Kaynak: <http://bilgi.dtm.gov.tr>

Türkiye'nin Yunanistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP ÜRÜNLER	2007	2008	2009	2010
TOPLAM	2.263	2.430	1.634	1.456
2711 PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR	3	61	101	101
7601 İŞLENMEMİŞ ALUMİNYUM	55	43	25	71
8703 OTOMOBİLİ, STEYŞİN VAGONLAR, YARIŞ ARABALARI	146	156	97	65
2710 PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	295	179	24	61
7208 DEMİR/ÇELİK SICAK HADDE YASSI MAMULLERİ-GENİŞLİK 600MM. FAZLA	19	58	27	40
8418 BUZDOLAPLARI, DONDURUCULAR, SOĞUTUCULAR, ISI POMPALARI	45	40	29	28
8528 TELEVİZYON ALICILARI, VİDEO MONİTÖRLERİ VE PROJEKTÖRLER	41	37	35	27

0000 DİĞER ÖRME MENSUCATI	15	23	18	20
8544 İZOLE EDİLMİŞ TEL, KABLO; DİĞER İZOLE EDİLMİŞ ELEKTRİK İLETKENLERİ; FİBER OPTİK K	30	39	16	20
7408 BAKIR TELLER	3	3	1	20
9403 DİĞER MOBİLYALAR VB. AKSAM, PARÇALARI	24	27	21	20
9401 OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR, AKSAM-PARÇALARI	29	31	23	19
4818 TUVALET KAĞITLARI, KAĞIT HAVLU, MENDİL, KUMAŞ, MASA ÖRTÜSÜ VB	22	23	19	19
7322 ISITMASI ELEKTRİKLE OLMAYAN DEMİR-ÇELİK RADYATÖR, JENERATÖRLER	38	35	25	19
4011 KAUCUKTAN YENİ DIŞ LASTİKLER	14	16	15	17
8903 YATLAR, DİĞER EĞLENCE VE SPOR TEKNESİ; KÜREKLİ KAYIK, KANO	14	45	8	17
6908 SIRLI SERAMİKTEN DÖŞEME, KALDIRIM TAŞLARI, ŞÖMİNE, DUVAR KAROSU	30	27	16	17
0302 BALIK (TAZE/SOGUTULMUS)	36	37	26	16
8516 ELEKTRİKLİ SU ISITICILARI, ELEKTROTERMİK CİHAZLAR (ŞOFBENLER)	22	24	20	16
6004 DİĞER ÖRME MENSUCAT (EN>30CM, ELASTOMERİK/KAUCUK İPLİK=>%5)	17	21	18	16
5407 SENTETİK İPLİK, MONOFİL, ŞERİTLERLE DOKUMALAR	45	38	26	15
3923 EŞYA TAŞIMA AMBALAJI İÇİN PLASTİK MAMULLERİ, TIPA, KAPAK, KAPSÜL	16	20	16	15
0802 DİĞER KABUKLU MEYVELER (TAZE/KURUTULMUS) (KABUGU ÇIKARILMIŞ/SOYULMUS)	14	15	14	15
6302 YATAK ÇARŞAFI, MASA ÖRTÜLERİ, TUVALET, MUTFAK BEZLERİ	22	24	18	14
8450 ÇAMAŞIR YIKAMA MAKİNELERİ	16	18	14	14
6109 TİŞÖRT, FANİLA, DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME)	23	32	20	14
5702 DOKUNMUŞ HALILAR, YER KAPLAMALARI (KİLİM, SUMAK, KARAMAN VB)	7	25	18	14
3920 PLASTİKTEN DİĞER LEVHA, YAPRAK, PELİKÜL VE LAMLAR	14	11	9	13
6204 KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	33	32	22	13
4803 TUVALET-TEMİZLİK KAĞITLARI	2	14	10	13
7210 DEMİR/ÇELİK YASSI MAMUL, KAPLI, SIVANMIŞ (600MM. DEN GENİŞ)	15	34	12	13
2523 ÇİMENTO	4	6	6	13
6205 ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN GÖMLEK	26	24	16	12
5205 PAMUK (DİKİŞ HARİÇ) İPLİĞİ (AĞIRLIK; =>%85 PAMUK) (TOPTAN)	22	20	14	12
3901 ETİLEN POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLLERDE)	13	27	15	11
2106 TARİFENİN BAŞKA YERİNDE YER ALMAYAN GIDA MÜSTAHZARLARI	10	11	11	11
6104 KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, PANOLON VS. (ÖRME)	10	12	12	11
7216 DEMİR/ALAŞIMSIZ ÇELİKTEN PROFİL	55	75	20	10
7306 DEMİR/ÇELİKTEN DİĞER TÜPLER, BORULAR, İÇİ BOŞ PROFİLLER	48	51	19	10
4805 DİĞER SIVANMAMIŞ KAĞIT/KARTONLAR (RULO VEYA TABAKA)	6	11	7	10
6203 ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	19	16	15	9
4819 KAĞIT/KARTON VB. ESASLI KUTU, KILIF, TORBA VB. EŞYA	4	6	6	8
2008 BAŞKA YERİNDE BELİRTİLMİYEN MEYVE VE YENİLEN DİĞER BİTKİ PARÇALARI KONSERVELELERİ	7	7	6	8
2836 KARBONAT; PEROKSİKARBONAT; AMONYUM KARBOMAT İÇEREN TİCARİ AMONYUM KARBONAT	2	4	2	8
2917 POLİKARBOKSİLİK ASİTLER, ANHİDRİTLERİ, HALOJENÜRLERİ VE TÜREVLERİ	10	14	13	8
2905 ASİKLİK ALKOLLER VB. HALOJENLENMİŞ, SÜLFOLANMIŞ, NİTROLANMIŞ/NİTROZALANMIŞ TÜREVL	0	1	2	8
6110 KAZAK, SÜVETER, HIRKA, YELEK VB. EŞYA (ÖRME)	14	12	11	8
8708 KARA TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇALARI	10	13	10	7
3906 AKRİLİK POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLDE)	3	4	5	7
3924 PLASTİKTEN SOFRA, MUTFAK VE DİĞER EV EŞYASI, TUVALET EŞYASI	7	8	7	7

Kaynak: <http://bilgi.dtm.gov.tr>

Türkiye'nin Yunanistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2007	2008	2009	2010
	TOPLAM	950	1.151	1.131	1.542
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	306	355	405	574
5201	PAMUK (KARDESİZ, TARANMAMIŞ)	123	145	246	340
3902	PROPİLEN VE DİĞER OLEFİNLERİN POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLLERDE)	79	130	96	134
7606	ALUMİNYUM SAC, LEVHA VE ŞERİTLER, KALINLIK>0, 2MM	21	21	12	31
7411	BAKIRDAN İNCE VE KALIN BORULAR	36	33	12	29
3903	STİREN POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLLERDE)	24	17	12	19
8502	ELEKTROJEN GRUPLARI, ROTATİF ELEKTRİK KONVERTİSÖRLERİ	8	0	23	19
7207	DEMİR/ALAŞIMSIZ ÇELİKTEN YARI MAMULLER	10	43	5	18
3004	TEDAVİDE/KORUNMADA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANAN İLAÇLAR (DOZLANDIRILMIŞ)	8	11	18	17
4102	KOYUN VE KUZULARIN HAM DERİLERİ	14	13	8	14
2713	PETROL YAĞLARININ/BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLARIN KALINTILARI	1	2	1	14
3105	AZOT, FOSFOR VE POTASYUM GİBİ; İKİ/ÜÇÜNÜN KARIŞIMLARI	3	17	15	12
4707	KAĞIT VE KARTON DÖKÜNTÜ VE KIRPINTILARI	3	8	3	11
5209	PAMUK MEN (DOKUMA %85 < PAMUKLU 200G/M2 DEN FAZLA)	3	4	10	10
8431	AĞIR İŞ MAKİNE VE CİHAZLARININ AKSAMI, PARÇALARI	7	10	7	9
7210	DEMİR/ÇELİK YASSI MAMUL, KAPLI, SIVANMIŞ (600MM. DEN GENİŞ)	11	6	2	9
8908	SÖKÜLECEK GEMİLERLE, SUDA YÜZEN SÖKÜLECEK DİĞER ARAÇLAR	5	2	2	8
4410	YONGA PANO VB. LEVHALAR	5	5	4	8
3206	DİĞER BOYAYICI MADDELER	6	6	8	8
8309	ADİ METALDEN TIPA, KAPAK, KAPSÜL, MÜHÜR KURŞUNLARI VB.	1	1	3	7
1006	PİRİNÇ	-	0	4	6
7612	ALUMİNYUM FIÇI, VARİL, BİDON, KUTU VB. KAPLAR-HACMİ<300LT	0	0	0	6
2008	BAŞKA YERİNDE BELİRTİLMİYEN MEYVE VE YENİLEN DİĞER BİTKİ PARÇALARI KONSERVELEİ	3	3	2	6
3920	PLASTİKTEN DİĞER LEVHA, YAPRAK, PELİKÜL VE LAMLAR	8	6	4	6
7607	ALUMİNYUMDAN YAPRAK VE ŞERİTLER-KALINLIK<0, 2MM	2	3	3	6
4805	DİĞER SIVANMAMIŞ KAĞIT/KARTONLAR (RULO VEYA TABAKA)	1	4	5	5
1001	BUĞDAY VE MAHLUT	1	21	32	5
2711	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR	1	0	1	5
8418	BUZDOLAPLARI, DONDURUCULAR, SOĞUTUCULAR, ISI POMPALARI	5	7	6	5
3806	KOLOFANLAR, REÇİNE ASİTLERİ, TÜREVLERİ, ESANS VE YAĞLARI	1	1	2	5
7604	ALUMİNYUM ÇUBUK VE PROFİLLER	6	6	5	5
7616	ALUMİNYUMDAN DİĞER EŞYA	1	4	4	4
3823	SİNAİ MONO KARBOKSİLİK YAĞ ASİTLERİ; RAFİNAJ MAHSULÜ ASİT YAĞLARI; SİNAİ YAĞ ALKO	0	2	2	4
2620	METALLERİ/METAL BİLEŞİKLERİNİ İÇEREN KÜLLER VE KALINTILAR	5	6	4	4
8481	MUSLUKÇU, BORUCU EŞYASI-BASINÇ DÜŞÜRÜCÜ, TERMOSTATİK VALF DAHİL	5	3	4	4
3924	PLASTİKTEN SOFRA, MUTFAK VE DİĞER EV EŞYASI, TUVALET EŞYASI	2	2	2	4
2818	SUNİ KORENDON ALUMİNYUM OKSİT VE HİDROKSİT	2	4	2	4
1207	DİĞER YAĞLI TOHUMLAR VE MEYVELER	2	6	1	4
2503	HER NEVİ KÜKÜRT (SÜBLİME, PRESİPİTE VE KOLLOİDAL KÜKÜRT HARİÇ)	2	8	1	4
3919	PLASTİKTEN, YAPIŞKAN LEVHA, YAPRAK, ŞERİT, LAM VB. DÜZ ŞEKİLDE	3	3	2	4
3923	EŞYA TAŞIMA AMBALAJI İÇİN PLASTİK MAMULLERİ, TIPA, KAPAK, KAPSÜL	5	3	3	4
3921	PLASTİKTEN DİĞER LEVHALAR, YAPRAK, PELİKÜL, VARAK VE LAMLAR	0	0	1	3
2520	ALÇI TAŞI, ANHİDRİT VE ALÇILAR	1	1	2	3

TÜZÜZÜZETİLER VE FENOTİPİK İZLENLER	+	-	+	-
8516 ELEKTRİKLİ SU ISITICILARI, ELEKTROTERMİK CİHAZLAR (ŞOFBENLER)	4	5	4	3
8803 BALON, HAVA GEMİSİ, PLANÖR VB. DİĞER HAVA TAŞITLARININ AKSAM VE PARÇALARI	-	-	1	3
3917 PLASTİKTEN TÜPLER, BORULAR, HORTUMLAR; CONTA, DİRSEK, RAKOR VB	5	8	4	3
8536 GERİLİMİ 1000 VOLTU GEÇMEYEN ELEKTRİK DEVRESİ TEÇHİZATI	3	3	2	3
3907 POLİASETALLER, DİĞER POLİETERLER, EPOKSİT-ALKİD REÇİNELER VB (İLK ŞEKİLDE)	6	1	2	3
8541 DİOTLAR, TRANSİSTÖRLER VB. YARI İLETKENLER, PİEZO ELEKTRİK KRİSTALLER	0	0	0	3

Kaynak: <http://bilgi.dtm.gov.tr>

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma Adı	İmza Tarihi
Hava Ulaştırması Anlaşması	22.07.1947
Ticaret ve Ödeme Anlaşması Anlaşması	07.11.1953
Uluslararası Karayolu Nakliyatına Dair Anlaşma	16.11.1970
Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması	20.01.2000
Çevrenin Korunmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası	20.01.2000
Gümrük İdarelerinin Karşılıklı Yardımlaşmasına Dair Anlaşma	20.01.2000
Terörizm, Örgütlü Suçlar, Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı ve Yasadışı Göç ile Mücadelede İşbirliği Anlaşması	20.01.2000
Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması	04.02.2000
Gümrük Suçlarının Men'i, Takibi ve Gümrük Suçlarıyla Mücadele Hakkında Karşılıklı İdari Yardım ve İşbirliği Anlaşması	04.02.2000
Kültürel İşbirliği Anlaşması	04.02.2000
Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolü	22.06.2000
Ekonomik İşbirliği Anlaşması	04.02.2000
Deniz Taşımacılığı Anlaşması	04.02.2000
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	02.12.2003

DTM

08.05.2009 tarih ve 27222 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 2009/8 sayılı Genelge ile Türk-Yunan Karma Ekonomik Komisyonu Türk Tarafı Eşbaşkanı Devlet Bakanı Egemen Bağış'tır.

Türkiye ile Yunanistan arasında 4 Şubat 2000 tarihinde Atina'da imzalanan "Ekonomik İşbirliği Anlaşması" 25 Kasım 2001 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olup, bu çerçevede oluşturulan Karma Ekonomik Komisyonun (KEK) III. Dönem Toplantısı 29-30 Haziran 2005 tarihleri arasında Atina'da gerçekleştirilmiştir. KEK IV. Dönem Toplantısı ise 25 Ekim 2010 tarihinde Türkiye'de gerçekleştirilmiştir.

Ülkemiz ile Yunanistan arasındaki İkili Karayolu Taşıma Anlaşması, 4 Nisan 1970 tarihinde Ankara'da imzalanmış olup iki ülke arasındaki eşya ve yolcu taşımaları bu Anlaşma ile Kara Ulaştırması Karma Komisyon toplantıları sonunda düzenlenen Protokoller çerçevesinde yürütülmektedir.

Türkiye ile Yunanistan arasında:

- 13-14 Mayıs 2003 tarihlerinde Atina'da UKK,
- 18-19 Nisan 2005 tarihlerinde Ankara'da KUKK,
- 25-26 Mayıs 2006 tarihlerinde Atina'da KUKK
- 31 Ocak-1 Şubat 2008 tarihlerinde Ankara'da KUKK
- 25-26 Şubat 2009 tarihlerinde Atina'da KUKK
- 1-2 Temmuz 2010 tarihlerinde İstanbul'da KUKK

toplantıları yapılmış olup, toplantı sonunda Protokoller imzalanmıştır.

İhracat Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler

Yunanistan ülkedeki sınırlı üretim nedeniyle ithalata bağımlı bir ülkedir. Fiyat ve kalite gibi faktörler dikkate alınarak uygulanacak rekabetçi politikalarla ihracatçılarımızın pazara her sektörde hitap etmesi imkan dahilindedir. Yunanistan'ın ithalat profili incelendiğinde otomotiv ve yan sanayi, beyaz eşya,

seramik, çelik, çelik ekipmanları, yemenebilen enerji, tekstil ve tekstil ekipmanları, çelik, mutfak, çelik ekipmanları, seramik ihracat potansiyeli olan başlıca sektörlerdir.

Türkiye-Yunanistan Yatırım İlişkileri

Son dönemlerde Türkiye’de yatırım yapan Yunan şirketlerinin sayısında ve yapılan yatırımlarda önemli artışlar kaydedilmektedir. Hazine Müsteşarlığı kayıtlarına göre, Mayıs 2009 itibarıyla Türkiye’de 360 adet Yunanistan kaynaklı firma faaliyet göstermekte olup, toplam yatırım tutarı, 5 milyar Euro’dan fazladır. Yine Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünden teşvik belgesi alarak yatırım yapan şirket sayısı 42’dir. Bu 42 şirketin toplam yatırım tutarı 200 Milyon dolardan biraz fazladır. Türkiye’de 18 ilde faaliyet gösteren Yunan firmalarının 237 tanesi bir başka ifade ile % 65’i İstanbul’da bulunmaktadır. İzmir’de 39, Bursa’da 27, Muğla’da ve Ankara’da 10 tane Yunan sermayeli şirket faaliyet göstermektedir. 360 şirket 15 sektörde faaliyet göstermektedir. Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe 128, imalat sanayinde 81 ve gayrimenkul sektöründe 37 şirket bulunmaktadır.

Yunan Ulusal Bankası (NBG) Finansbank’ın çoğunluk hisselerini satın alarak Türkiye’de finans sektörüne girmiştir. Finansbank – NBG ortaklığında NBG tarafından Türkiye’ye yaklaşık 2.9 Milyar Dolarlık bir sermaye transferi gerçekleşmiştir. Bu rakam Yunanistan’ın tarihinde yurt dışına ihraç ettiği en büyük sermaye özelliği taşımaktadır.

Yunanistan’ın 3. büyük bankası olan EFG Eurobank, 142 milyon Euro karşılığında ülkemizin en büyük 23. bankası olan Tekfenbank’ın % 70’ini satın almıştır.

Intralot şirketi Türkiye’de faaliyet gösteren 3. Büyük grup olup Şans Oyunları alanında faaliyet göstermektedir. Aynı grup Millî Piyango özelleştirmesi ile de ilgilenmektedir.

2009 başında aynı zamanda Yunan Milli Havayolunu da satın alan Marfin Grup Türkiye’de Şafak hastanelerinin hisselerini alarak Türkiye’de yatırım yapmıştır.

Yunanistan’ın İstanbul Başkonsolosluğu verilerine göre İstanbul’da faaliyet gösteren Yunan sermayeli şirket sayısı 206’dır.

Türkiye’deki Yunan yatırımcılar, genellikle bilişim teknolojisi (IT) alanına ilgi duymakta olup; tarım uygulamaları, ambalaj, plastik, eczacılık, kozmetik, balıkçılık, turizm ve inşaat sektörlerinde de faaliyet göstermektedirler.

Öte yandan Yunanistan’da faaliyet gösteren 10 adet Türk şirketi bulunmaktadır. Coğrafyadan çok uzaklaşmadan AB üyesi Romanya ve Bulgaristan örneklerine baktığımızda sırasıyla bu iki ülkede 15,000 ve 5,000 civarında işadamızın bulunduğu ve Romanya’daki Türk sermayeli şirket sayısının 10,000’e yaklaştığı görülmektedir.

Türk vatandaşlarının Yunanistan’da yatırım yapmalarının önündeki en büyük engel oturma izinlerinin verilmesi sırasında karşılaşılan sorunlardır.

Yunanistan’da yapılan yatırımın minimum 300,000 € olması durumunda ülkede oturma izninin alınması biraz daha kolaylaşmaktadır. Ancak AB üyesi diğer ülkelerde yatırım limitleri ile ilgili benzer bir uygulama bulunmamaktadır. Diğer taraftan bir üçüncü ülke vatandaşının Yunanistan’da şirket kurması mümkün olmakla beraber, şirket kuruluşunda gereken evraklardan biri de vergi numarasının tevsikidir. Ancak vergi dairelerince numara verilmesi esnasında da oturma izninin tevsiki gerekmektedir. En basit anlamda kısır döngü olarak tanımlanabilecek bu süreç işadamlarının yatırım konusundaki fikirlerini daha en başından menfi yönde etkilemektedir.

Öte yandan Türkiye Yunan vatandaşlarına herhangi bir vize uygulamamaktadır. Bu ayrıcalık AB üyesi sadece 8 ülkeye tanınmış durumdadır.

Son olarak, ülkemizin hazır giyim ve ayakkabı sektörlerindeki önemli firmalarından olan İpekyol, Machka, Koton ve İnci “The Mall” Alışveriş Merkezi’nde, Devlet Bakanı Sayın Kürşad Tüzmen’in de katılımları ile 5 Nisan 2006 tarihinde Atina’da birer mağaza açmışlardır. Mavi Jeans ise, bir Yunan şirketi ile ortak olarak temsilcilik açmıştır. İnci ve Mavi Jeans daha sonra kapanmış, Koton ve İpekyol mağaza sayısını artmıştır.

İki Ülke Arasındaki Ticarete Yaşanan Sorunlar

Karayolu Taşımacılığında Karşılaşılan Sorunlar

Yunanistan ile taşımacılık ilişkilerimizin geliştirilmesi, gerek iki ülke arasında hızla artan ticaret hacmi ve gerekse ülkemizin Avrupa’ya yönelik ihraç taşımaları dikkate alındığında büyük önem arz etmektedir.

Yunanistan’a ihraç taşıma yapan araçlarımızın sayısı, 2004 yılında %22, 2005 yılında %18, 2006 yılında %11, 2007 yılında % 8,4 ve 2008 yılında da %9,5 oranında artış göstermiş, 2009 yılında ise küresel krize bağlı olarak %12 oranında düşüş kaydetmiştir. Yunanistan’ı transit geçerek diğer ülkelere taşıma yapan araçlarımızın sayısı 2005 yılında %33 artmış, 2006 yılında %12 oranında azalmış, 2007 yılında Kapıkule’deki yoğunluk nedeniyle, taşıtların İpsala’dan çıkışına izin verilmiş olmasından dolayı %71,88 oranında artmış, 2008 yılında ise % 11 oranında gerilemiştir. 2009 yılında Yunanistan – Makedonya – Sırbistan güzergâhının da açılmasına rağmen (bu güzergâh için 1.049 adet transit geçiş belgesi tüketilmiştir) transit geçişlerde artış olmamıştır. Ülkemize yönelik taşıma yapan Yunan araçları daha çok ülkemize boş giriş yaparak dönüş yükü almak suretiyle taşıma yapmaktadır. 2009 yılında ülkemizden ihraç yük alan Yunan taşıtlarının sayısı % 26 oranında gerilemiştir. 2009 yılının ilk 9 ayında ortalama 55 adet Yunan taşıtı ülkemizden ihraç yük götürmüş iken, son 3 ayın ortalaması 138 olmuştur.

İkili Belge Kotasının Yetersizliği

Türkiye- Yunanistan arasında 25-26 Şubat 2009 tarihinde Atina'da Kara Ulaştırması Karma Komisyon toplantısı yapılmış ve bu toplantı sonucunda imzalanan protokol gereği 2009 yılı için geçiş kotaları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- 35.000 adet ücretli transit taşıma geçiş belgesi
- 10.000 adet ücretsiz ikili taşıma geçiş belgesi
- 10.000 adet ücretli ikili taşıma geçiş belgesi

2009 yılında temin edilen 10.000 adet ikili ücretli geçiş belgesi Haziran ayının sonlarına doğru tükenmiş, 10.000 adet ikili ücretsiz geçiş belgesinden ise 4.900 adet kaldığı görülerek, Yunanistan'a yönelik ikili taşımalarımızın aksamaması amacıyla 06.07.2009 tarihinde Yunanistan makamlarından 10.000 adet ilave ücretli ikili geçiş belgesi talep edilmiştir. Yunan tarafı, ikili ticaret hacminin ilave geçiş belgesi teati edilmesini gerektirecek kadar artmamış olmasından dolayı, ilave geçiş belgesi talebinin iki ülke arasında yapılacak olan 16. Dönem KUKK toplantısında ele alınmasını salık vermiştir. Bunun üzerine, Yunanistan makamlarından sene başında temin edilen ücretli transit geçiş belgelerinin 20.001-30.000 seri aralığındaki 10.000 adedinin ikili taşımalar için kullanımına müsaade edilmesi talep edilmiş ancak, Yunanistan makamları transit geçiş belgelerinin ikili taşımalar için kullanılması önerisini de Yunan nakliye derneklerinin konuya ilişkin olumsuz yaklaşımları nedeniyle uygun görmemiştir.

Yapılan girişimler neticesinde; Türk taşımacılarının ikili geçiş belgesi olmadan belgesiz olarak Yunanistan'a girişlerine Yunanistan makamlarınca izin verileceği ve belgesiz izin verilen taşıt sayısı kadar da 2010 yılı kotasının mahsup edileceği bildirilmiştir.

Bu çerçevede; 2010 yılı için Türk taşımacılarınca kullanılmak üzere 10.000 adet olan ikili ücretli geçiş belgesi kotasından sadece 4.000 adet geçiş belgesi temin edilmiş, bakiye 6.000 adet ikili ücretli geçiş belgesinin ise 2009 yılının ikinci yarısında belgesiz olarak Yunanistan'a yönelik taşıma yapan Türk taşıtları için mahsup edildiği görülmüştür.

Bununla birlikte, 2009 yılında Yunanistan ikili taşımalarda yaşanan sorunlar dikkate alınarak; 01.01.2010 tarihinden itibaren adına Yunanistan ikili geçiş belgesi tahsis edilen Türk plakalı taşıtlara ikinci çıkışlarında, bir önceki aldıkları Yunanistan ikili geçiş belgelerini iade etme zorunluluğu getirilmiş, iade edilememesi durumunda ise 90 gün boyunca söz konusu taşıta Yunanistan geçiş belgesi tahsis edilmemesi yönündeki bir hüküm 2010 yılı Geçiş Belgesi Dağıtım Esasları Yönergesine ilave edilmiştir.

Öte yandan, Yunanistan Türkiye'ye üçüncü ülke belgesi tahsis etmemektedir. Sözkonusu taşımalar halihazırda özel izin belgesiyle yapılabilmektedir. Yunanistan'dan doğuya yapılan taşımaların çok azı Yunan nakliyecileri tarafından gerçekleştirilmektedir. 2009 yılının Ocak-Kasım döneminde 175 adet Yunan aracı Türkiye'yi transit geçerek diğer ülkelere yük götürmüştür. Bu sayıya bakıldığında ve Yunanistan'ın üçüncü ülkelere ihracatı ile kıyaslandığında ihtiyacı karşılamayacağı açıktır. 3.Ülke geçiş belgesi teatisi ülkemizin doğusunda yer alan ülkelere veya o ülkelerden Yunanistan'a karayoluyla taşınabilmesini teminen Yunan taşımacılarına zarar vermeyeceği gibi, ülkemizden diğer AB Ülkelerine Yunan taşımacılarının taşıma yapmasına da fırsat yaratacaktır

Türk sektör temsilcileri tarafından, Türk taşımacılarınca Yunanistan sınır kapılarında ibraz edilen Yunanistan geçiş belgelerinin, kimi zaman Yunan makamlarınca alıkonulduğu belirtilmektedir.

Türk taşımacılarınca, Yunan makamlarınca ibraz edilecek 2010 yılı geçiş belgelerinin, Yunanistan sınır kapılarında geri alınmaması, Yunanistan'a micir taşıması yapmak üzere aynı gün giriş-çıkış yapan Türk taşıtlarından geçiş belgesi aranmaması, iki ülke arasında 4 Nisan 1970 tarihinde yapılan Uluslararası Karayolu Taşımacılık Anlaşmasının 7'nci maddesinde geçiş belgesinden muaf olan taşımalar bölümü 2 nci bendinde belirtilen "balık" taşımalarının da geçiş belgesinden muaf olduğu hususunun Yunan makamları nezdinde gündeme getirilmesi talepleri bulunmaktadır.

Geçiş belgeleri sorunu ve karayolu taşımacılığına ilişkin diğer hususların görüşülmesi amacıyla 1-2 Temmuz 2010 tarihlerinde İstanbul'da bir KUKK Toplantısı yapılmış, 2011 yılı için 35.000 adet transit taşıma geçiş belgesi, 20.000 adet ikili taşıma geçiş belgesi tahsis edilmiş olup, 10.000 adedi ücretsizdir.

İkili taşımalar için yetersiz kalan sözkonusu kotanın en az yüzde elli oranında artırılması gerekmektedir. Diğer taraftan, temin edilen transit belge kotası Türk araçlarının Yunanistan üzerinden yaptıkları taşımaları karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Geçiş belgesi kotalarının serbestleştirilmesi sektörümüz için çok faydalı olacaktır.

Gümrükler ve Sınır Kapıları

Ege'de deniz taşımacılığının antrepo/gümrük alanı yetersizliği Yunan adalarına olan ticaretimizin gelişmesinde önemli bir engel oluşturmaktadır. Adalarda malların antrepo alanına indirilip yeniden yüklenmesi bu nedenle oldukça zor bir işlemdir. Antrepo alanı olmaması veya var olan antrepoların ihtiyacı karşılamaması malların Yunan gümrüğünden geçirilmesini, gümrük işlemi yaptırılmasını ve gümrük işleminin ardından yeniden yükleme yapılmasını gerektirmektedir.

Öte yandan konumu bakımından Türk ve Yunan taraflarının taşımacılık konusunda işbirliği yapmasını sağlayacak Sakız'ın lojistik üs konumuna dönüştürülmesi ve transit bir liman olması Ege'nin iki yakasına önemli avantajlar sağlayabilecektir. Gümrük prosedürlerinin ve bürokratik işlemlerin karşılıklı olarak kolaylaştırılması ve düzenlenmesi büyük önem taşımaktadır. Sakız Adası gümrüğünde gümrük antreposunun bulunmaması ve gümrük sahasının yeterince geniş olmaması da ihracat yapan Türk işadamlarının sıkıntı yaşamalarına yol açmaktadır.

Ege'nin karşı kıyısında bulunan Midilli, Samos, Sakız, Rodos ve Kos gibi turizm açısından önemli Yunan Adaları'nda gıda ürünleri, meyve ve sebze gibi günlük tüketim maddelerinin üretimi çok sınırlı miktardadır.

Özellikle yaz aylarında önemli canlı ürünün ağırlıklı olarak adalar da gıda denetim maddelerine yönelik ihtiyaç artmaktadır. Bu adalar günlük tüketim maddelerini genellikle Atina'dan karşılamaktadırlar.

Atina Pire limanı ile bu adalar arasındaki mesafenin ortalama 6 ile 8 saat arasında olması göz önünde bulundurulduğu zaman, adalar için günlük tüketim maddelerinin ortalama bir saat mesafede bulunan Türkiye Ege Kıyıları'ndan karşılanması daha uygun ve ekonomik bir alternatiftir. Ancak Yunan adalarında bir gıda denetim laboratuvarı bulunmaması bu alternatifin hayata geçirilmesini engellemektedir.

Yunan adalarının Türk kıyılarından yaş meyve ve sebze temini Atina Pire'deki veya Selanik'teki gıda denetim laboratuvarları üzerinden gerçekleştirilmek durumundadır. Bu işlem ihracat maliyetini artırdığı gibi ürünlerin bozulmasına da neden olmakta, bu nedenle ne Yunanlı ithalatçı ne de Türk ihracatçı tarafından tercih edilmektedir.

Yunan tarafı konuyla ilgili olarak daha önce yapılan girişimlere cevaben Rodos'ta laboratuvar kurulması için gerekli çalışmaların başlatıldığı bilgisini vermiş ancak bugüne kadar müspet bir gelişme kaydedilmemiştir. Yunanistan Tarım Bakanlığı yetkilileri Yunanistan'ın ilk giriş noktası olması nedeniyle bu uygulamaya AB Komisyonu'nca karar verildiğini ve kendileri tarafından değiştirilemeyeceğini belirtmektedir. Yunan tarafı sadece adaların günlük ihtiyacına cevap verecek şekilde ithalata izin verildiğini ve bu uygulama için inisiyatif kullandıklarını vurgulamaktadır.

► Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Yunan kanunları patent ve markalar için yerli ve yabancı firmalara eşit koruma sağlamaktadır. Yunanistan, Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarının Korunması için Paris Konvansiyonu, Dünya Endüstriyel Haklar Organizasyonu ve Bern Konvansiyonu üyesidir. Yunan mevzuatı bu konudaki Avrupa Birliği düzenlemeleri ile de uyum içindedir.

Patent ve marka, fikri ve sınai mülkiyet hakları kapsamında çok büyük önem arz etmektedir. Bir çok sektörde fiyat ve işçilik avantajını kaybeden Yunan sanayicisi ve ihracatçısı, marka ve patente önem vermeye başlamıştır. Devlet, küçük sanayicilerin moda yaratma ve moda tahmini, dış pazar bulma ve yurt dışı tanıtım faaliyetlerinde yardımcı olmak amacıyla maddi katkı sağlamaktadır.

Avrupa Birliği Ülkelerinde geçerli marka tescili için, marka tescilini müteakip İspanya'da kurulu Avrupa Tek Pazar Marka Armonize Kurumuna Yunanistan'dan alınacak marka tescil izninin kaydedtirilmesi gerekmektedir.

Yunanistan'da marka tesciline ilişkin yetki Yunan Kalkınma Bakanlığı'nın ticaret ve sanayi birimlerinde bulunmaktadır. Marka tescili, 20 Aralık 1993 tarihli ve 40/94 sayılı mevzuat çerçevesinde ilgili kurul tarafından yapılmaktadır.

Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin herhangi birisinden alınmış bir marka tescilinin Yunanistan'da uygulanması 353/98 sayılı mevzuat çerçevesinde Yunan Kalkınma Bakanlığı'na müracaat ile mümkün bulunmaktadır. Yunanistan'da Marka Tescili için www.obi.gr internet sitesinden bilgi alınabilir.

Yunanistan'daki marka tescili uygulamasında istenen bilgiler şunlardır:

- 60 Euro'dan başlamak üzere vergi ve harç gideri,
- Başvuru formunun Yunanca bir örneği,
- İlgili şirketin Yunanistan'daki yetkili bir avukata kendisini temsil etmek üzere vermesi gereken vekalet örneği,
- Başvuru formu örneğinin 10 tane kopyası (formların renkli olması halinde kopyaların buna mukabilen 10 tane renkli kopyası).

Dağıtım Kanalları

Perakendecilik

Yunanistan'da perakende piyasası dağınık bir yapı arz etmektedir. Büyük perakende firmaları ve özellikle zincir süpermarketler pazardaki önemli aktörler olarak yer almaktadır. Tekstil-konfeksiyon, ev eşyası, mobilya gibi emek yoğun sektörler de dahil olmak üzere iç talep yoğun olarak ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Gıda sektöründe yerli üretimle birlikte diğer AB ülkelerinde de ithalat yapılmaktadır. İstihdamın %10'unu sağlayan perakende sektörü 2002-2007 arasında yaklaşık %30 büyüme göstermiş, ancak 2008'de finansal krizin etkisiyle sektörde %1.4 civarında bir daralma gerçekleşmiştir. Perakende satışta en hızla büyüyen sektör özellikle ayaküstü yiyecek ve özel dizayn giyim konusundaki ülke zincirleridir. Sektörün GSYİH'ya katkısı %14-16 civarındadır. Toptan ve perakende satışların GSYİH'ye katkısı üretimden daha fazladır.

Carrefour-Marinopoulos SA, Alfa-Beta Vassilopoulos SA, Sklavenitis, Metro SA, Dia SA, Atlantic SA, Jumbo Hellas Sa, Zara Hellas Sa, Plaisio Computers perakende pazarının en önemli şirketleridir. Büyük mağaza zincirleri pazar paylarını daha da büyütürken, küçük mağazalar giderek azalmaktadır.

Franchising

Franchising giderek önem kazanmakta olup, Yunanlı şirketlerle herhangi bir franchise veya distribütörlük anlaşması durumunda ulusal mevzuatla birlikte AB'nin ilgili direktifleri geçerlidir. Gıda ve hizmet sektörleri franchising alanında en iyi fırsatları sunmaktadır. Yunanistan'da şirketlerin mali durumu ve ticari sicili ile ilgili bilgi sağlayan çeşitli kuruluşlar bulunmakta olup, talep edilen bilginin çeşidine göre belirli bir ücret karşılığında bu hizmeti vermektedirler.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Yunanistan, yasal çerçevesinin AB ile uyumlaştırılması doğrultusunda markalama, paketleme ve etiketleme koşullarına önem göstermektedir. Tüketim malları üzerinde Yunanca etiket bulunması zorunluluğu vardır. Etiketler, ürünlerin nitelik ve nicelikleri, bileşimindeki maddeler, sertifika numarası, depolama, nakliye, kullanım ya da bakım usulleri gibi bilgileri içermelidir. Ürün üzerinde üretim ve son kullanma tarihleri, garanti süresi açıkça belirtilmelidir. Ayrıca üretici ve ithalatçı firma bilgileri de bulunmalıdır. Ürünün niteliği nedeni ile ürün üzerine etiket yapıştırılma imkanı bulunmuyorsa, sözkonusu bilgilerin farklı bir şekilde, ürünle birlikte tüketiciye verilmesi gerekmektedir.

Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

İhracat-Taşıma Modları ve Taşıma Ücretleri-2009 Yılı

TAŞIMA MODU	Ücret (Bin Euro)	ORAN %
KARAYOLU ULAŞIMI	752.226	64%
DENİZYOLU İLE TAŞIMA	323.752	28%
SABİT ULAŞIM TESİSATI	72.474	6%
KENDİNDEN HAREKETLİ ARAÇLAR	8.965	1%
HAVAYOLU ULAŞIMI	8.245	1%
DENİZ ARACINDA MOTORLU KARAYOLU TAŞITI	4.336	0,4%
DEMİRYOLU ULAŞIMI	928	0,1%
DENİZ ARACINDA TREYLER VEYA YARI TREYLER	251	0,02%
TOPLAM	1.171.181	100%

DTM

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Pasaport ve Vize İşlemleri

Lacivert pasaporta sahip T.C vatandaşları için vize zorunludur. Genelde iş gezileri için davet mektubu talep edilmektedir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Resmi tatiller

1 Ocak	Yeni Yıl tatili
6 Ocak	Ortodoks Yılbaşı tatili
2 Mart	Kathara Deftera
25 Mart	Bağımsızlık Günü
17-20 Nisan	Paskalya
1 Mayıs	İşçi Bayramı
8 Haziran	Dini Paskalyanın 50. Günü
15 Ağustos	Assumption Günü
28 Ekim	Ohi Günü
24-25 Aralık	Noel Arifesi ve Noel
26 Aralık	Noel'in İkinci Günü
31 Aralık	Yeni Yıl Arifesi-Yarım Gün

T.C. Atina Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Raporu

Yunan iş dünyası Haziran sonundan başlayarak Temmuz ve Ağustos ayları boyunca devam eden dönemde tatil yapmayı tercih etmektedir. Eylül ortasında düzenlenen Selanik Uluslararası Fuarın'a kadar iş hayatı adeta kesintiye uğramaktadır. Bu dönemde Yunanistan'da iş görüşmesi ayarlanması hatta en basit ticari bilgiyi toplamak bile neredeyse imkansızdır. Bu dönemde ticari tekliflere cevap verilmesi beklenmemelidir. Bu yüzden anılan zaman dilimi içerisinde Yunanistan'a iş amaçlı seyahat yapılmaması

Çalışma Saatleri

Bir Akdeniz ülkesi olan Yunanistan 1970'li yıllardan beri haftada beş gün ve günde sekiz saat çalışma sistemini uygulamamaktadır. Yunanistan'da çalışma saatleri farklılık göstermektedir ve başlıca kent alanlarında uygulanan çalışma saatleri şu şekildedir:

Devlet Daireleri:

Pazartesi-Cuma: 7:30 –15:00 (Ekimden mayısa kadar)
Cumartesi-Pazar:Tatil

Pazartesi-Cuma:7:00-14:30 (Mayıstan Ekime kadar)
Cumartesi-Pazar:Tatil

Ticarethaneler:

Pazartesi-Cuma:8:00-17:00
Cumartesi-Pazar:Tatil

İmalathaneler:

Pazartesi-Cuma: 7:00-15:00
Cumartesi-Pazar:Tatil

Bankalar:

Pazartesi-Cuma:8:30-14:00
Cumartesi-Pazar:Tatil

(Bazı bankalar Cuma günleri 13.30'da kapanmaktadır, birkaç büyük banka ise Cumartesi sabahları da açılmaktadır)

Çoğu Yunan firması, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler ve mağazalar, geleneksel çalışma saatlerini uygulamakta ve Pazartesi-Cumartesi günleri arasında 8:00-14:30 veya 9:00-15:00 saatleri arasında çalışmakta ve Pazartesi-Cuma günleri 17:30-20:30 saatleri arasında tekrar açılmaktadır.

Kullanılan Lisan

Yunanca

Ulaşım

Havayolu:

İki ülke arasında Hava Ulaştırma Anlaşması 22 Temmuz 1947 tarihinde imzalanmıştır. THY tarafından haftanın her günü 3 defa İstanbul-Atina arasında, Pegasus Havayolları tarafından haftada 3 gün ve Sun Express Havayolları tarafından ise haftada 2 gün İzmir-Atina arasında seferler düzenlenmektedir.

Diğer taraftan, Yunanistan Olympic Air tarafından haftanın her günü 2 defa ve Agean Havayolları tarafından ise haftanın her günü Atina-İstanbul arasında sefer düzenlenmektedir.

Atina'daki Eleftherios Venizelos Havaalanından şehir merkezine ulaşım için taksi ve otobüs kullanılabilir. Bu mesafe için taksi ücreti 45 Dolar civarındadır ve yolculuk trafik yoğunluğuna göre 30-45 dakika arasında sürmektedir. Havaalanından kalkan otobüslerle de şehir merkezine ve metro istasyonuna ulaşmak mümkündür. Selanik Havaalanı'ndan şehir merkezine ulaşım da günün saatine göre 20-40 dakika arasında değişmekte ve 12 Dolar'a mal olmaktadır.

Karayolu:

Vizeye sahip Türk Vatandaşlarının Yunanistan'a girişlerini özel taşıtlarıyla yapmalarında bir engel bulunmamaktadır. Ancak taşıtlar için Yunanistan girişinde kalınacak süreyle sınırlı kasko sigorta yapılması gerekli görülmektedir. Bu konuda Türk TÜRING Kurumu ile temasa geçilmesinde fayda bulunmaktadır.

İki ülke arasında çalışan otobüs firmaları Dedeağaç (Aleksandrapoli) Kavala Gümilcine, İskeçe, Selanik, Larissa ve Atina güzergâhını kullanmaktadır. İstanbul-Atina arası yaklaşık 20 saat almaktadır. Gidiş-dönüş otobüs ücreti kişi başı 100 Dolar civarındadır. Atina'da Otobüsler OSE Tren İstasyonunun yanındaki terminalden hareket etmektedir.

Demiryolu:

Atina'dan her gün akşam 11:15 de yataklı tren bulunmakta olup, Selanik için bir kişilik bilet 60,50 Euro'dur. Selanik aktarması ile bir başka biletle Dedeağaç sınırına kadar ve tekrar bir aktarma ile İstanbul'a ulaşmak mümkün olmaktadır. Bilet ücretleri trenden rezervasyon yaptırılacak yerin durumuna göre değişiklik göstermektedir. Atina-Selanik tren bileti 60 Euro civarındadır. Selanik-Dedeağaç ve Dedeağaç-İstanbul için tren biletlerinin kalkış noktalarından alınması gerekmektedir.

Denizyolu:

Atina'dan her gün Ege adalarına özellikle kış aylarında hava şartlarının izin vermesi halinde düzenli feribot seferleri yapılmaktadır. Feribot hatları; Atina-Sakız-Çeşme, Atina-İstanköy-Bodrum, Atina-Samos-Kuşadası ve Atina-Midilli-Ayvalık'tır. Ayrıca Rodos'tan Türk tekneleri ile Marmaris'e geçiş mümkündür. Ancak, Ege adalarından Türkiye'ye geçilmesinde zaman zaman sorunlar yaşanmaktadır.

Bu bölümün başında bu kısa mesafelerde yeten yolda olursa serinin gerçekleşmesi ve talep eden geçiş ücretlerinin yüksek olması gelmektedir.

Haberleşme

Yunanistan'da bazı ithalatçılar telefon numaralarını aynı zamanda faks için kullanabilmektedirler. Cep telefonu şebekesi tüm Yunanistan'da çok gelişmiş durumdadır. Cep telefonu hizmeti veren yaklaşık 25 firma bulunmaktadır.

İnternet Yunanistan'da diğer AB ülkelerinde olduğu kadar yaygın değildir. Küçük ölçekli firmalarda E-mail kullanımı oldukça azdır. Özellikle elektronik ve otomotiv sektörü bu dalda öncü sektörlerdir. Yunanistan'da e-mail kullanımı ülkemiz dış ticaret firmalarına göre daha az olmakla beraber her geçen gün yoğunlaşmaktadır. Büyük şehirlerde internet kafeler yaygındır.

Posta hizmetleri OTE adlı devlet kurumu tarafından yürütülmekle birlikte özel kargo ve posta hizmeti veren kuruluşlar da bulunmaktadır. Yunanistan'da kargo hizmetleri gerek yurt içi ve gerekse yurt dışı ve ülkemiz arasında yoğun olarak kullanılmaktadır. Ülkemiz ile Yunanistan arasındaki her gün iki milli havayolunun sefer düzenlemesi kargo hizmetlerini kolaylaştırmakta ve hızlandırmaktadır. Genelde kargolar alıcının adresine teslim şeklinde olmaktadır.

Telefon Kodları

Ülke Kodu: +30, Atina:210, Selanik:2310, Korfu:26610, Iraklion:2810

Saat 22:00'dan sonra ve hafta sonları ucuz tarife ile görüşme yapılabilmektedir.

İklim

Genelinde Akdeniz iklimi hakim olmakla beraber ülkenin coğrafi yapısı nedeniyle değişik bölgelerde farklı özellikler arz etmektedir. Kuzeyde iklim biraz daha Akdeniz dağı iklimine ve karasal özelliklere yakın olup, kışın yoğun kar yağışları görülmektedir. Yunanistan'ın kuzeydoğusunda iklim Türkiye'de Trakya bölgesi ile benzerlikler göstermektedir. Başkent Atina'da kışın sıcaklık ortalaması 5-6 derece iken, yazın bu değer 30 dereceyi aşmaktadır.

Genel Değerlendirme ve Öngörüler

Yunanistan pazarı ithalat kapasitesi, Türkiye'ye coğrafi yakınlığı ve herşeyden önemlisi ülkemiz ürünlerinin kalite ve standardı konusunda önyargıya sahip olmayan tüketici yapısıyla ihrac ürünlerimiz için çok önemli ve ilerisi için de umut vaad eden pazarların başında gelmektedir. Yunanistan özellikle sanayi ürünlerinde çok sınırlı ve az sayıda üretim imkanları ile toplam talebinin %80'ler gibi bir kısmını ithalat ile karşılayan bir ülke konumundadır.

Bununla birlikte yaşanan uluslararası ekonomik krizin Yunan ekonomisi üzerindeki etkileri 2009 yılında derinden hissedilmiştir. 2009 yılından itibaren Yunan ekonomisinin büyümesi daralmış olup, ekonominin 2011 yılında %4.1 oranında daralacağı öngörülmektedir. Ekonominin 2012 yılında %0.2, 2013 yılında %0.4, 2014'de %1.6 büyüme oranına sahip olacağı beklenmektedir. Tasarruf paketlerinin sonucu olarak vergi oranlarındaki artış, düşen reel ücretler ve yüksek işsizlikle beraber 2011 yılında özel tüketimin %4.2 oranında daralacağı tahmin edilmektedir.

Ekonomik krizin doğurduğu talep daralması ile birlikte Türkiye'nin Yunanistan'a gerçekleştirdiği ihracat 2008 yılında 2.4 milyar dolarken, 2009 yılında %33 oranında düşüş göstererek 1.6 milyar dolar olmuştur. Ayrıca, Yunanlı ithalatçı firmaların stoklar nedeniyle yeni sipariş vermedeki isteksizlikleri, komşu ülkelerin Yunanistan'a artan ilgisi, Makedonya'da yatırım yapan Yunan şirketlerinin ülkelerine artan ihracatı ve pazar kaybına uğramak istemeyen ihracatçılarımızın daha düşük birim fiyatlarla satış yapmaları 2009 yılında Türkiye'nin ihracatını olumsuz yönde etkilemiştir. Bu gelişmelerden en çok demir-çelik çubuk olmak üzere inşaat malzemeleri ile tekstil-konfeksiyon ve binek otomobil gibi tüketim malzemeleri ihracatımız darbe almıştır. 2010 yılında ise Türkiye'nin Yunanistan'a ihracatı 2009 yılına göre %11 düşüş göstererek 1.4 milyar dolara gerilemiştir. Aynı yıl Yunanistan'dan yapılan ithalat 1.5 milyar dolar olmuş, 86 milyon dolar dış ticaret açığı gerçekleşmiştir. 2007 yılında Türkiye'nin toplam ihracatı içerisinde Yunanistan'ın payı %2.1 iken, 2008 yılında %1.8'e, 2009 yılında da %1.5 oranına, 2010 yılında ise %1.2 oranına düşmüştür.

Yunanistan'ın 2010 yılında Türkiye'den ithalatında öne çıkan en önemli ürünler işlenmemiş alüminyum, otomobiller ve yedek parçaları, demir çelik, buzdolapları ve dondurucular, televizyon alıcıları, örme mensucat, izole edilmiş tel, kablo, bakır teller, mobilyalar, demir çelik radyatör ve jeneratörler, yatlar ve tekneler, seramik karolar, balıklar, plastik ambalaj malzemeleri, kağıt-karton ürünleridir.

Sağlıklı bir pazarlama ve tanıtım politikası uygulanması sayesinde Yunanlı ithalatçının Türkiye'ye olan ilgisinin artacağı öngörülmektedir. Ülkeye düzenlenen heyet programlarına katılım ülkedeki firmalar ve kamu kurumları ile iletişim kurmada en etkili yöntem olmaktadır. Diğer taraftan başta ihtisas fuarları olmak üzere fuarlara katılım da tanıtım açısından önem taşımaktadır. Etkin tanıtımın yanısıra özellikle tüketici ürünleri ihrac eden ülkemizin bu ülkede perakende dağıtımda etkisinin artırılması önemlidir. Dağıtım kanallarına yönelik yatırım ve işbirliği olanaklarının araştırılmasında yarar vardır.

Yunanistan'da pazara giriş stratejisinin doğru tespit edilmesi büyük önem taşımaktadır. Kamu

sektörünce açılan ihalelerde fiyat en önemli parametre olmakla birlikte bazı durumlarda Yunanlı bir partnerle hareket etmek daha kolaylaştırıcı olabilmektedir. Ürün satmak isteyen şirketlerin dağıtım kanalları konusunda tecrübeli ve başarısını ispatlamış acenta veya distribütör ile çalışması Yunanistan pazarında avantaj sağlayabilmektedir. İthalatın %80'inin bu araçlar tarafından yapıldığı tahmin edilmektedir. Satış sonrası destek pazarda tutunmanın en önemli şartlarından bir tanesidir.

Vize uygulamaları Yunanistan ile Türkiye arasındaki ticari ilişkilerin gelişmesinin önündeki en büyük sorunlardan biridir. Lacivert pasaportlar için vize alınması zorunludur. Vize temininde yaşanan güçlüklerin yanı sıra oturma izinlerinin temininde de güçlükler bulunmaktadır. Bu güçlüklerin başında söz konusu işlemlerin yüksek maliyetli olması ve bürokrasinin fazlalığı gelmektedir.

Ekonomik kriz bağlamında, Yunanistan ekonomisinin ancak 2013-2014'den itibaren büyümeye yeniden başlayabileceği öngörülmektedir. Mevcut kriz kapsamında hükümetin almış olduğu harcama kısıcı ve gelir artırıcı tedbirler toplam iç talepte yol açtığı daralma nedeniyle 2010 yılında Yunanistan'a ihracatımızı olumsuz etkilemiştir. Ayrıca, hükümetin alacağını açıkladığı tedbirlerin bir kısmının 2011 yılından itibaren etkisinin hissedilmeye başlaması beklendiğinden 2011 yılı ihracatımızın da kriz öncesi seviyelere ulaşması beklenmemelidir. Bu çerçevede özellikle tüketim malı (otomotiv, tekstil-konfeksiyon, gıda, mobilya vb.) ve başta demir-çelik olmak üzere inşaat malzemeleri ihracatında görülen azalış eğiliminin orta vadede sürmesi öngörülmektedir. Bununla beraber Yunanistan'ın ihracatımızdaki payı düşük olduğu için Yunanistan'daki krizin ihracatımıza olan genel etkisinin sınırlı kalacağı da yorumlanmaktadır.

Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2010	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Gıda müstahzarları	2106	Gıda müstahzarları	231	11	261	1,0	1	-5	2,2	0,9	Danimarka:18, Almanya:14, İtalya:11, Hollanda:8 Fransa:8	Türkiye:0-+kg başına ürünün niteliğine göre değişen oranlarda ek vergi
Tütün	2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	139	7	401	3,1	-53	-62	0,0	0,0	Bulgaristan:25, ABD:12, Brezilya:11, Malawi:7, Türkiye:5	Türkiye, Malawi:0, Brezilya, ABD:10, 18.40 değişen oranlarda vergi (spesifik olarak min.ve max. aralığında)
Su Ürünleri	0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	93	16	143	1,1	-36	-23	3,4	3,3	Türkiye:21, İspanya:19, İtalya:16, Senegal:13, Arnavutluk:5	Türkiye, Senegal:0
Alkollü ve Alkolsüz İçecekler	2202	Sular ve alkolsüz diğer içecekler	91	1	73	0,8	-54	-5	0,2	0,1	Avusturya:30, Almanya:28, Fransa:8, İtalya:7 Hollanda:5	Türkiye:0-+kg başına spesifik ek vergi uygulanmaktadır
Sert Kabuklu Meyveler	0802	Diğer Kabuklu Meyvalar	88	15	1.045	1,2	9	-12	2,5	2,0	ABD:39, Türkiye:17, Moldova:11, İspanya:11, Almanya:5	Türkiye:0-3 ABD:0-5.60, Moldova:0
Yağlı Tohumlar	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	60	6	67	2,2	74	-4	3,8	6,0	Hindistan:29, Etyopya:26, Sudan:12, Türkiye:9, Paraguay:8	Türkiye, Hindistan, Etyopya, Sudan, Paraguay:0
Dondurulmuş Meyve Sebze	0710	Sebzeler	52	3	45	1,1	-12	-12	0,5	0,4	Belçika:20, Fransa:16, Bulgaristan:15, Hollanda:7, Mısır:7	Mısır:0, Türkiye:0- +kg başına spesifik ek vergi uygulanmaktadır
Sert Kabuklu Meyveler	2008	Sert kabuklu meyvalar	47	8	582	0,6	30	-17	0,9	1,7	Almanya:23, Türkiye:15, Hollanda:8, İtalya:8,	Tayland, Türkiye:0-+kg başına ek vergi uygulanmaktadır

Konserve Meyve Sebze	2005	Diğer sebzeler-konserve edilmiş	41	3	180	0,4	32	21	0,5	0,4	İtalya:28, Belçika:24, Almanya:17, Türkiye:15, Bulgaristan:15, Fransa:5	Türkiye:0-+kg başına ve içeriğe göre değişen oranlarda ek vergi uygulanmaktadır
Yaş Meyve Sebze	0709	Diğer Sebzeler (taze veya soğutulmuş)	38	3	110	0,4	-46	2	1,2	1,0	İtalya:28, Hollanda:21, İsrail:11, Almanya:10, Türkiye:9	Türkiye, İsrail:0-+kg başına ürünün fiyatına göre ek vergi uygulanmaktadır

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 2 aylıktır.

Su Ürünleri

Yunanistan'da tarım, ormancılık ve balıkçılığın GSYİH'ye olan katkısı 2004 yılında yaklaşık %4,7 iken bu oran 2009 yılında %3,5 olmuştur. Yunanistan balık çiftliği sektöründe Avrupa'nın lideri konumunda olup, üretimin yaklaşık %50'sini yapmaktadır. Bu çiftliklerde daha çok çipura, levrek ve kabuklu üretimi yapılmaktadır. Sazan, alabalık ve yılanbalığı üretimi tatlı su balıkçılığında öne çıkanlardır. Yunanistan'ın balık ithalatında Türkiye %25 payla en üst sıradadır. Türkiye'yi İspanya, İtalya, Senegal ve Fas takip etmektedir. Türkiye'nin Yunanistan'a balık (taze veya soğutulmuş) ihracatı 2008 yılında 37.4 milyon dolar iken 2009 yılında 25.5 milyon dolara, 2010 yılında 16 milyon dolara düşmüştür. Türkiye'nin balık ihracatında deniz levreği, mercan, bakalyaro, çipura, dil balığı öne çıkan ürünlerdir.

Kaynak: T.C. Atina Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Raporu

Yaş Meyve Sebze

Yunanistan AB içerisinde kişi başına yaş meyve sebze tüketiminin en yüksek olduğu ülkedir.

Yunanistan'da doğum oranı düşük olup, nüfus büyümesi çok yavaştır. Gelecekte de nüfusun çok fazla büyümeyeceği beklenmektedir. Tüketiciler hazır gıdalara daha çok ilgi göstermekte fakat lezzet ve kalitenin de korunmasına özen göstermektedir. Organik gıda pazarı da küçük olmasına rağmen, giderek artan bir ilgi sözkonusudur.

Yunanistan AB'nin 4. büyük meyve üreticisi konumundadır. Üretimde en yüksek payı portakal (%30), şeftali ve nektarin ile (%21) ile karpuz (%19) almaktadır. Yunanistan taze sebzede ise AB'nin yedinci büyük üreticisidir. Toplam AB taze sebze üretiminin %5'i Yunanistan'a aittir. Üretimin %53'ünü domatesler oluşturmakta, hemen arkasından soğan, lahana ve salatalık gelmektedir. Üretilen meyve ve sebzelerin büyük bir bölümü gıda sanayi tarafından kullanılmakta, meyve suları, reçel, konserve ve dondurulmuş meyve ve sebze üretilmektedir.

Taze meyve sebze ithalatının çoğunu ithalatçı ve toptancı firmalar ile acentalar gerçekleştirmektedir. Süpermarketlerin genelde kendi ithalat departmanları mevcuttur. Süpermarketlerin bazıları da ithal ürünleri bağımsız ithalatçılardan tedarik etme yolunu seçmektedir. İhracatçıların, ithalatçı ve acentalarla, bağımsız ithalatçılarla ya da süpermarket zinciri aracılığı ile Yunan pazarına girmeleri tavsiye edilmektedir. Süpermarketler, taze meyve sebze özellikle ithal ürünler için outlet işlevini yerine getirmektedir. Yunan perakende pazarı dilimlenmiş büyük bir pazar olup, çok sayıda market de faaliyet göstermektedir. Carrefour, A-B Vassilopoulos, Sklavenitis, Veropoulos 4 önemli süpermarket zinciridir. En büyük toptancı pazarları Atina ve Selanik'tedir.

Yaş meyve ve sebze konusunda ciddi bir üretim hacmine sahip olan ülkemiz kalite ve standartta da kendisini ispatlamış olup, Yunanistan coğrafi yakınlık ve nakliye maliyetleri avantajı sebebiyle önemli bir ihrac pazarımız konumundadır. Yunanistan'ın sebzeler (taze ve soğutulmuş, GTIP No: 07.09) ithalatında İtalya, Hollanda ve Türkiye üst sıralardadır. Türkiye'nin payı %19 oranındadır.

Kaynak: CBI Market Survey (2009) The Fresh Fruit and Vegetables Market in Greece

► Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhrac Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2010	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Gemi İnşa Sanayi	8901	Yolcu gemileri	3.831	1	689	9,5	-86	-24	0,0	0,0	Kore:56, Çin:24, Panama:10, Japonya:9, Filipinler:0.9	Kore, Çin, Japonya:0-1.7, Panama, Filipinler:0
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8703	Binek otomobili	1.558	65	6.211	0,7	-33	-51	15,3	1,7	Almanya:26, İspanya:10, İngiltere:9, İtalya:8, Belçika:8	—
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8708	Motorlu taşıtlar aksam, parçaları	477	7	2.673	0,3	-23	-24	0,8	0,6	Almanya:38, İtalya:14, Belçika:10, Fransa:10, Hollanda:7	—
Alüminyum	7601	İşlenmemiş alüminyum	432	71	171	0,8	181	54	4,1	0,1	Rusya:50, Karadağ:16, Türkiye:9, Hollanda:6, Birleşik Arab Emirlikleri:4	Rusya, Birleşik Arab Emirlikleri:3-6, Karadağ:0
Mobilya	9403	Diğer mobilyalar	414	20	750	0,9	-7	-21	1,6	1,0	İtalya:34, Çin:17, Almanya:8, Türkiye:8, Polonya:4	Çin:0-5.6
Elektronik	8528	TV Alıcıları	391	27	1.760	0,5	-23	-9	2,2	1,7	Hollanda:35, Slovakya:24, Çin:8, Türkiye:7, Almanya:5	Çin:0-14
Demir Çelik	7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri	373	40	598	1,0	47	-16	1,8	6,6	İtalya:30, Ukrayna:22, Türkiye:10, Rusya:10, Çin:6	Rusya, Ukrayna, Çin:0
Hazır Giyim	6204	Kadın/kız, çocuk için takım elbise	330	13	1.855	0,9	-42	-20	0,8	0,6	İtalya:27, İspanya:21, Çin:9, İngiltere:7, Fransa:6	Çin:12
Beyaz Eşya	8418	Buzdolapları	255	28	1.521	1,0	-4	-18	2,4	1,8	İtalya:23, Türkiye:12, Çin:9, Almanya:8, İspanya:6	Çin:0-2.5
Hazır Giyim	6109	Tişörtler, fanilalar	237	14	2.760	1,0	-32	-12	1,5	1,7	İtalya:17, İspanya:15, Bulgaristan:10, Almanya:8, Çin:8	Çin:12
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8704	Kamyonlar	218	6	3.334	0,6	-42	-48	0,7	0,7	Almanya:27, Tayland:21, İtalya:11, İspanya:9, Belçika:7	Tayland:0-15.4
Ambalaj Malzemeleri	3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamuller	178	15	526	0,5	-5	-5	1,2	0,7	İtalya:19, Almanya:15, Fransa:8, Türkiye:8, Çin:7	Çin:5.3-6.5
Cam ve Seramik İnşaat	6908	Seramik karolar	166	17	406	2,3	4	-22	1,3	0,6	İtalya:48, İspanya:25, Türkiye:11, Çin:9, Birleşik Arab	Çin:5-7, Birleşik Arab

Malzemeleri											Emirlikleri:2	Emirlikleri:1.5-3.5
Elektrikli Makineler ve Kablolar	8544	Kablolar	152	20	1.806	0,3	21	-18	0,8	1,7	Romanya:28, İtalya:15, Türkiye:14, Almanya:10, Çin:7	Çin:0-3.7
İnşaat Malzemeleri	7216	Demir/alaşimsız çelikten profiller	95	10	985	0,9	-48	-6	0,1	0,2	İspanya:43, Bulgaristan:16, Türkiye:9, Hollanda:9, İngiltere:7	—
Ev Tekstili	6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri	88	14	1.058	0,8	-20	-16	1,4	0,8	Çin:22, Türkiye:17, Pakistan:15, Almanya:10, İtalya:6	Çin:6.9-12, Pakistan:5.5-9.6
Kumaş	6006	Diğer örme mensucat	51	20	716	0,5	13	11	1,8	1,4	Türkiye:62, Makedonya:10, İtalya:9, Bulgaristan:4, Almanya:3	—
Kağıt ve Karton Ürünleri	4803	Tuvalet, temizlik kağıtları	47	13	73	1,4	23	24	0,5	0,1	İtalya:39, Türkiye:30, Almanya:9, Romanya:8, Mısır:7	Mısır:0
İnşaat Malzemeleri	7322	Isıtması elektrikle olmayan demir çelik radyatör	44	19	399	2,0	-25	-30	1,0	1,2	Türkiye:49, İtalya:20, Belçika:9, Almanya:8, Macaristan:4	—
İnşaat Malzemeleri	7306	Demir/çelikten tüpler, borular	36	10	1.173	0,3	-47	-25	0,6	1,6	İtalya:32, Türkiye:30, Bulgaristan:8, Almanya:6, Makedonya:5	—
Kumaş	5205	Pamuk	35	12	279	0,5	-15	-8	0,7	2,4	Türkiye:37, Hindistan:22, İtalya:17, Çin:9, Mısır:6	Hindistan, Çin:4-4.4, Mısır:0
Maden ve Mineraller	2515	Mermer	26	6	727	2,0	-42	-21	0,1	0,5	Makedonya:50, Türkiye:24, İtalya:5, Fas:5, Bulgaristan:5	Fas:0

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TUIK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 2 aylıktır.

Beyaz Eşya

Yunan beyaz eşya sektörü genel olarak üretim açısından zayıf olan, ithalata yönelik bir sektördür. Belli başlı üretilen ürünler elektrikli buzdolapları, fırınlar ve aspiratörlerle küçük bulaşık ve çamaşır makineleridir. Sektöre ithalat ve ticaret yapan firmalar hakimdir. Perakende piyasası artan bir hareketlilik göstermektedir. Büyük mağaza zincirleri (MediaMarkt ve Fnac, Kotsovolos, Elektronik Athinon, Radio Korasidis, Elephant) oldukça büyük paya sahiptir.

Yunanlı tüketicilerin geleneksel beyaz eşya ürünleri açısından doyum noktasına ulaştığı tespit edilmiştir. Fiyatlarda oluşan yoğun rekabetten kaynaklanan kar paylarının azalması ve ödeme kolaylığı sağlama politikalarının sonucu olarak, rekabet ortamı iyice kızışmış ve birçok şirketin mali durumu kötüleşmiştir. Ölçek ekonomilerinden faydalanma ve küçük mağazalara kıyasla daha iyi koşullarda ürün satın alma veya ithal etme durumu organize mağaza zincirlerinin elindeki en kuvvetli silahları teşkil etmektedir. Büyük mağaza zincirleri pazar paylarını daha da büyütürken, küçük mağazalar giderek azalmakta ve beyaz eşya perakende piyasasında bir çeşit 'tekel' oluşmaktadır.

Yunanistan'ın buzdolabı ithalatında İtalya, Türkiye ve Çin başta gelmektedir. Türkiye'nin payı %11 oranındadır. Bununla beraber, finansal krizin etkisiyle Yunanlı tüketicilerin talebinde daralma olacağı öngörülmektedir. 2008 yılında Yunanistan'a 40 milyon dolar olan buzdolabı ihracatımız krizin etkisiyle 2009 yılında 29 milyon dolara, 2010 yılında 28 milyon dolara düşmüştür. Çamaşır makinası ve buzdolabı gibi bazı ürünlerde sağlıklı bir pazarlama ve tanıtım politikası takip edilmek kaydıyla ihracatımızın daha da artacağı düşünülmektedir.

Kaynak: T.C. Atina Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Raporu

Cam ve Seramik İnşaat Malzemeleri

Yunanistan'ın seramik ürünler pazarı tüketimi 2008 yılında 405 milyon euro olarak gerçekleşmiştir. Orta ölçekli bir pazar olan Yunanistan, pazar büyüklüğü açısından AB'de 9. sıradadır. Seramik karo tüketimi de oldukça yüksek değerlerdedir. Merkezi ve Doğu Avrupa ile Güney Avrupa ülkelerinde evlerde seramik karo kullanımı çok yaygındır. Diğer Avrupa ülkelerine göre Yunanistan'da iklim ılık olduğu için seramik karolar evin içinde ve dışında sıkça kullanılmaktadır. Doğal taşla beraber seramik karo çok popüler zemin kaplama materyalidir. Ayrıca, Praktiker, Ikea gibi çokuluslu DIY (Do it Yourself) firmaların pazara girmesi ev yenileme çalışmalarını teşvik edici olmuştur.

2000-2006 yıllarında inşaat faaliyetleri yoğun olduğu için seramik karo pazarı büyüme göstermiştir. Ev yenileme, tadilat çalışmalarında da seramiğe ağırlık verilmiştir. Yazlık ev talebinin de artması pazarın büyümesine yabancı etkide bulunmuştur. 2007 yılından itibaren krizin etkisiyle sektör düşüşe geçmiş olup, talebin daralacağı öngörülmektedir.

2008 yılında seramik ürünler üretimi 89 milyon euro olup, Yunanistan seramik ürünlerde küçük bir üretici konumundadır. Üretim bakımından AB'de 16. sıradadır. Az sayıda Yunanlı üretici olup, en önemli firmalar YLI, Acquae Bagno, Hatz, Drop Martinidis ve G Style'dir. Çeşit ve kalite açısından üretim yetersiz olup, ithalata ağırlık verilmektedir.

Yunanistan'ın seramik karo ithalatında İtalya ve İspanya başta gelmektedir. Markalı, lüks İspanyol ve İtalyan ürünleri yüksek kaliteli ve güzel tasarımı olup, pazarda büyük ölçüde kabul görmektedir. İtalya ve İspanya'nın hemen ardından Türkiye ve Çin gelmektedir. Yunanistan'ın seramik karo ithalatında Türkiye'nin payı %9, Çin'in payı %7 oranındadır. Fiyat açısından daha uygun olan Çin ürünleri de pazarda talep görmektedir.

İhracatçılar için Yunanistan pazarına girişte ithalatçılar/toptancılar ve DIY zincirleri en önemli ticari kanal görevi görmektedir. Ayrıca bir acentayla da çalışmak tavsiye edilmektedir. Çünkü küçük bir ihracatçının büyük bir ticari ortakla doğrudan temasa geçmesi kolay değildir. Diğer taraftan seramik ürün imalatçıları da düşünülmesi gereken diğer alternatiftir. Üretimlerinin bir bölümünü gelişen ülkelerdeki üreticilere yaptırma eğilimindedirler. Perakendeciler ürünleri toptancı/ithalatçıdan alırken, büyük DIY zincirlerinin çoğu ürünleri doğrudan satın almaktadır. DIY faaliyetleri Yunanistan'da AB ülkelerindeki gibi yaygın değildir. Bununla beraber Yunanlılar DIY mentalitesini istikrarlı olarak geliştirmeye çalışmaktadır. DIY zincirlerine örnek olarak OBI, Praktiker, Leroy Merlin gösterilebilir. Diğer araçlar ise web aracılığıyla satış yapan firmalar ve uzmanlaşmış küçük dükkanlardan oluşmaktadır.

Bagno Ideale, Casa Nostra, e-Prisma, Morochliadis, Papapolitis, Unitherm, Valena pazarda faaliyet gösteren en önemli ithalatçı/toptancılarıdır.

Ticari partnerlere ulaşmak için fuarlara katılım ve internet kullanımı tavsiye edilmektedir. Atina Ticaret ve Sanayi Odası'nın (www.acci.gr), Müteahhit Firmalar Derneği'nin (www.sate.gr) webine girilerek, firma araştırması yapmak mümkün olmaktadır.

Kaynak: CBI Market Survey (2009) The Sanitaryware and Ceramic Tiles Market in Greece

Demir Çelik

Yunanistan'ın ham çelik üretimi 2009 yılında 2 milyon metrik ton, 2010 yılında ise 1.8 milyon metrik ton olarak gerçekleşmiştir. Dünya ham çelik üretiminde Yunanistan'ın payı çok az olup, %0.1 oranındadır. Yunan çelik devi Sidenor SA, Bulgaristan'da 2001 yılından beri faaliyet göstermiş olan

Siderior'un sahip olduğu Stomana Industry firmasının yeni çelik tesisini hizmete açmış olup, gelecek 3 yılda 400 milyon euro'luk yatırım yapılması düşünülmektedir. Stomana Industry firmasının yıllık cirosu 1 milyar levi olup, yeni tesisin hizmete girmesiyle cironun ikiye katlanacağı tahmin edilmektedir. Yıllık 1.4 milyon ton çelik üretileceği tahmin edilmektedir.

Yunanistan'ın demir- çelik sıcak hadde yassı mamulleri ithalatının yapıldığı başlıca ülkeler İtalya, Ukrayna, Belçika, Japonya ve Rusya'dır. Türkiye'nin payı %7 oranındadır.

Kaynak: World Steel Association

Elektronik

Yunan elektronik sektörü üretim açısından yetersiz olup, ithalata yönelik bir sektördür. Söz konusu sektör perakende satış ağırlıklı çalışmaktadır. Perakende piyasasına hakim olan belli başlı mağaza zincirleri mevcut olup, 2005 yılında dünya markası olan Media Markt ile Fnac da pazara girmiştir. Elektrik ve elektronik iç piyasa hacmi bu kadar yüksek oranda mağaza ve ticari marka barındırabilecek kapasiteye sahip değildir. Çok daha fazla nüfusa ve yüksek gelir düzeyine sahip olan birçok AB ülkesinde dahi Yunanistan'dan daha az sayıda ticari marka faaliyet göstermektedir. Sektörün önde gelen firmaların pazarlama departmanlarının görüşüne göre, söz konusu firmaların çoğunun 2010 yılına kadar birleşeceği ve piyasanın küçülerek 4-5 büyük mağaza zincirinin eline kalacağı yönündedir.

'Kahverengi' elektrik ve elektronik ürünler sürekli geliştirilen teknolojiler sayesinde, Yunanlı tüketiciler tarafından yoğun talep görmektedir. Yunan tüketicisi diğer Avrupa ülkelerinin tersine ülkemiz ürünlerinin kalite ve standardı konusunda önyargıya sahip değildir. Ürünün fiyatının cazip olması halinde hiç tereddütsüz satın almaktadır. Bu avantajın profesyonel pazarlama politikalarıyla desteklenmesi halinde ülkemizin hemen her türlü elektronik ve beyaz eşyada Yunan piyasasından daha fazla pay alma şansı bulunmaktadır. Bununla beraber, finansal krizin Yunanlı tüketicilerin satın alma güçlerini düşürerek, taleplerini daraltacağı tahmin edilmektedir.

Yunanistan'a olan TV alıcıları ihracatımız 2006 yılında 50 milyon dolar iken, 2009 yılında 35 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında ise ihracatımız 27 milyon dolara düşmüştür. Yunanistan'ın TV ithalatında Hollanda, Polonya, Slovakya ve Türkiye başta gelmektedir. Türkiye'nin payı %8 oranındadır.

Kaynak: T.C. Atina Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Raporu

Gemi İnşa Sanayi

Gemi taşımacılığının Yunanistan ekonomisi için hayati bir yeri bulunmaktadır. Sektörün GSYİH'ya katkısı %7.5 civarındadır. 2007 ve 2008 yıllarında %25 ve %8 büyüme gösteren sektör gelirlerinde 2008'in son çeyreğinde hızlı bir daralma olmuştur. 2009 yılında ise gemi taşımacılığı gelirleri %30 oranında azalmıştır. Krizin de etkisiyle sektördeki daralmanın devam etmesi beklenmektedir. Yük ve yolcu taşımacılığına elverişli liman sayısı 123 olup, Pire ve Selanik limanlarının Yunan gemicilik sektörü için ayrı bir önemi vardır. Ülkeye kayıtlı 1.000 GT kapasite ve üzeri toplam 4.173 gemi bulunmaktadır. Bu sayı Yunan armatörlerine ait olan Yunan ve yabancı bandıralı gemi sayısı olup, bunların 1.100'ü Yunan bandıralıdır. Bu gemilerle her yıl yaklaşık 50 milyon yolcu ve 120 milyon ton yük taşınmaktadır.

Geleneksel üretim teknikleri ile modern teknolojiyi, eğitimle beraber aynı potada eriterek gelişimini sürdüren Türk gemi inşa sektörü 1990'ların başından beri uluslararası bilinirliği olan bir marka haline gelmiştir. Türk gemi inşa sektörü artan üretim kapasitesine paralel olarak artan bir ihracat potansiyeline sahiptir. Krizin de etkisiyle Yunanistan'a olan ihracatımız 2009 yılında 10 milyon dolar değerinde iken 2010 yılında 1 milyon dolara düşmüştür.

Kaynak: T.C. Atina Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Raporu

Hazır Giyim

Son birkaç yıl içerisinde Yunanlı tüketiciler zincir outletlerde satılan ünlü markalara sahip kaliteli ürünlere geçiş yapmıştır. Yunanlılar uluslararası moda eğilimlerini yakından takip etmektedir. Yüksek gelirli tüketiciler İtalya, Fransa ve ABD'den ithal edilmiş markalı ürünlere ilgi göstermektedir. 15-24 yaş arasındaki genç tüketiciler moda eğilimlerini izlemekte ve giyim üzerine harcama yapmaktadır.

Hazır giyim üretiminin Çin, Bangladeş, Hindistan ve Makedonya, Arnavutluk gibi düşük maliyetli ülkelerden yapılan ithalatın artmasından dolayı azalması beklenmektedir. 2004-2008 yılları arasında üretim yıllık %10 oranında azalma gösterip, 2008 yılında 268 milyon euro'ya düşmüştür. Bazı Yunanlı üreticiler outsourcing politikası geliştirmiş olup, genç Yunanlı tüketiciler tarafından dünya çapındaki marka ve zincir mağazaların eğilimleri izlenmektedir.

Pazara girişte toptancı, imalatçı firmalar veya perakende zinciriyle temas kurulması tavsiye edilmektedir. Çoğu bağımsız perakendeci imalatçılardan doğrudan satın almaktadır. Bazı imalatçılar aynı zamanda ithalatçı olarak da faaliyet göstermektedir. Yunan giyim pazarı dilimlenmiş bir yapıya sahip olup, H-M, Benetton, Marks-Spencer, Mango, Mothercare gibi birkaç büyük perakendeci pazarda genişlemeye ağırlık vermiştir. Bunun yanı sıra açık pazarlar, büyük mağazalar, hipermarketler giyim ürünlerinin dağıtımında önemli rol oynamaktadır. Giderek artan sayıda perakende zincirlerinin yaygınlaşması, bağımsız perakendecilerin rekabet avantajını azaltmakta ve franchising yöntemi gelişmektedir. Perakende zincirleri düşük fiyatlı ürünlerin akın etmesine de öncülük etmektedir. Hiper ve süpermarketlerde, indirim mağazalarında fiyat önemli bir satış faktörü olarak ortaya çıkmakta,

yüksek gelirli tüketicilerde ise kalite ve moda önemli kriter olmaktadır.

Ülkemiz hazır giyim sektöründeki birkaç önemli firma Yunanistan'da mağaza açmıştır. Yunanistan'ın kadın/kız çocuk için takım elbise ithalatında İtalya, İspanya, Almanya, Fransa ve en üst sıralardadır. Türkiye'nin ithalattaki payı %4.1'dir. Tişört ve fanila ithalatının yapıldığı ülkeler ise İspanya, İtalya, Bulgaristan, Almanya ve Fransa'dır. Türkiye'nin ithalattaki payı %6.5'dur.

Kaynak: CBI Market Survey (2009) The Knitted Outerwear Market in Greece

İnşaat Malzemeleri

Demir Çelikten İnşaat Malzemeleri

Yunanistan'ın demir çelikten inşaat malzemeleri ithalatı ağırlıklı olarak Türkiye ve AB ülkelerinden yapılmaktadır. Demir/alaşimsız çelikten profiller ithalatında İspanya %27 payla 1. sıradadır. İspanya'yı Türkiye, İtalya, Bulgaristan ve Lüksemburg takip etmektedir. Türkiye'nin payı %20 oranındadır. Demir-çelik tüp, boru ithalatında ise Türkiye %47 payla üst sıradadır. Türkiye'nin hemen ardından İtalya ve Bulgaristan gelmektedir. Demir-çelik radyatör ithalatı gene ağırlıklı olarak Türkiye'den yapılmaktadır. Yunanistan'ın demir-çelik radyatör ithalatında Türkiye %46 payla ilk sıradadır.

Kaynak: Trademap

Kumaş

Türkiye'nin Yunanistan'a olan kumaş ihracatı (GTİP No: 60.06) 2006 yılında 10 milyon dolar iken, 2008 yılında 22 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında ise krizin de etkisiyle 17 milyon dolara düşmüştür. 2010 yılında da 20 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: DTM

Maden ve Mineraller

Madencilik ve taş ocağı işletmelerinin GSYİH'ye katkısı çok azdır (yaklaşık %0,6) ve giderek düşmektedir. Ancak minerallerin dolar bazında ihracata önemli katkısı olduğu hesaplanmıştır. Yunanistan'da geniş oranda maden yatakları bulunmaktadır ve perlit (inci taşı), bentonit, puzolan ve sünger taşı üretiminde dünyada en üst sıralarda yer almaktadır. Aynı zamanda, mermer gibi inşaat malzemelerinde de güçlüdür. Yunanistan'da boksit rezervleri de bulunmaktadır.

Yunanistan'ın mermer ithalatı 2009 yılında 33 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatın yapıldığı en önemli ülke Türkiye'dir. Türkiye %34 payla en üst sıradadır. Türkiye'yi Makedonya ve Fas takip etmektedir.

Kaynak: T.C. Atina Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Raporu

Mobilya

Yunanistan'ın mobilya sektörü genelde küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra, son birkaç yıldır Yunan piyasasına girerek önemli paylar elde eden yabancı mobilya mağazası zincirleri yerli üretici ve tüccarlarının pazar paylarını giderek azaltmaktadır. Dolayısıyla, Yunanistan'ın mobilya üretimi her geçen yıl giderek daha da azalmaktadır.

Yunanistan mobilya sektöründeki üreticiler özellikle ürün kalitesine ve ürünlerin doğru şekilde tanıtılmasına ve reklamına büyük önem vermektedirler. Artık pazarda aranan unsur yeni ve değişik tasarımlardır. Bu tasarımların yüksek kalite ve makul fiyatlarla kombine edilmesi halinde, pazarlanma şansı çok yüksektir. Mobilya tarzları açısından Yunan nüfusunun %43'ü koyu renkli, ağır geleneksel mobilyaları tercih ederken, %40'ı basit tasarıma sahip modern mobilyaları tercih etmektedir. Nüfusun %43'ü mobilya alırken moda trendlerinden etkilenmektedir.

Ekonomik krizin mobilya sektörünü de etkilemesi kaçınılmaz olup, piyasa 2010'da daralmış olup, piyasanın 2011 yılında da daralacağı öngörülmektedir. Sektörde rekabetin artışı ve ürünlerin birbirine çok benzemesi, mobilya şirketlerinin tüketicileri cezbetme açısından başka ölçütleri ön plana getirmektedir. Bunlar ürün kalitesi ve ambalajına daha çok önem verme ve ürünleri piyasada markalaştırma çalışmalarıdır. Bunların yanı sıra, gerek satış öncesi, gerekse satış sonrası sağlanan hizmetler de büyük önem kazanmaktadır. Satış öncesi sağlanan hizmetlerin alışılabilmiş ve olağan olmasına rağmen, satış sonrası müşteri hizmetleri son yıllarda önem kazanan bir konudur. Özellikle, satış sonrası hizmetlerdeki kalite, ürünü tamir etme olanağı, kullanım talimatları, bakım talimatları sunma ve her tür sorunu çözmeye yönelik hizmetler artık bir ürünün seçiminde belirleyici rol oynamaktadır ve şirketlerin satışlarını etkilemektedir.

Çoğu üretici mobilya üretiminde geleneksel tarzdan ziyade uluslararası tasarım tarzlarını uygulamaktadır. Minimalist tasarımlar giderek popüler olmakta ve imalatçılar genelde yeni ürün çeşitlerini bu tasarım trendine adapte etmektedir. Neoset, Gerofokas, Alexandros, Dritsoulas ve Varangis başlıca mobilya üreticileridir. Yunanistan'da halen piyasanın çok büyük bir kısmı, büyük zincir mağazaların kontrolünde (İKEA, Praktiker gibi) olup, piyasa bu firmalarca yönlendirilmektedir. Ancak bu firmaların ortak özelliğinin, ürünlerinin çok büyük bir kısmının demonte, evde monte edilen ürünlerden

olmaktadır. Grup, ülkelerden gelen otomobil parçaları ve aksesuarlarının bir arada üretilip olamayacakları düşünülmektedir.

Perakende sektörün gelişimine ve uluslararası perakendecilerin mevcudiyetine rağmen, pazar dilimlenmiş bir yapıya sahiptir. Çok sayıda küçük outlet de faaliyet göstermektedir. Farklı ticari kanallar kesin tanımlanmamış olup, bir perakendeci hem acenta, hem dağıtıcı hem de imalatçı olabilmektedir. Pazara girmeye arzulu ihracatçılar toptancı ve ithalatçılarla temas kurmaya özen göstermektedir. Yunanistan'daki önemli ithalatçı ve toptancılar arasında Kourtis, Savopoulos, Zaros Carteco başta gelmektedir.

Yunanistan, ihracatçımız için en büyük potansiyel pazarların başında gelmektedir. Türkiye'deki mobilya sektörü özellikle son 10 yılda tahminlerin ötesinde bir gelişme göstermiş olup, sahip olduğu teknolojik alt yapı ve üretim imkanları ile bölgenin en önemli üreticilerinin başında gelmektedir. Türkiye'deki mevcut ağaç çeşitliliği ve kalitesini de hesaba aldığımızda Yunanistan çok ciddi bir potansiyele sahiptir. Yunanistan'ın mobilya ithalatında İtalya, Çin ve Almanya en üst sıradadır. Almanya'nın hemen ardından gelen Türkiye'nin ithalattaki payı ise %7'dir.

Yunan tüketicisinin en dikkati çeken özelliği ülkemiz ürünlerinin kalite ve standardı konusunda bir önyargıya sahip olmamasıdır. Ürünlerimizin kaliteli ve fiyat avantajına sahip olması halinde pazara girişte herhangi bir sıkıntı yaşanmayacaktır.

Kaynak: CBI Market Survey (2009) The Domestic Furniture Market in Greece

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi

Yunanistan otomotiv üretimi olmaması nedeniyle ciddi bir ithalat pazarı konumundadır. Bu alanda bir üretim eğilimi olmaması ve iş gücünün de pahalı oluşu otomobil üretiminin yaygınlaşmamasında en önemli faktör olarak göze çarpmaktadır. Otomobil parçası üreticilerinden de bu sanayinin gelişmesine yönelik bir destek gelmemiştir.

Yunanistan binek araçları pazarı AB araç üreticileri tarafından paylaşılmıştır. Yunanistan'ın kendi pazarında yerli üreticisi olmadığından tüketicilerin kararlarında ulusal bağlılık gibi etkenler rol oynamamakta, ülkede araç sahibi olmanın da yeni olması nedeniyle bir marka bağımlılığı bulunmamaktadır. Araç satın almada böyle bir gelenek olmayışı pazarı reklamlara duyarlı hale getirmektedir.

2009 yılında 220.000 yeni otomobil satılmış olup, 2008'e göre %18 düşüş göstermiştir. Krizin etkileriyle 2010 yılında 144.000, 2011 yılında 126.000 otomobil satışı olacağı öngörülmektedir. Finansal ve ekonomik krizin hanehalklarının kullanılabilir gelirini azaltacağı için, otomobil satışlarını ve ithalatı olumsuz etkileyeceği tahmin edilmektedir. Ayrıca, lüks araçlar üzerine olan %10 vergi, katma değer vergisinin %19'dan %23'e çıkarılması ve akaryakıt vergisindeki artışların sonucu olarak 2011-15 döneminde otomobil satışlarının gerileyeceği beklenmektedir.

2009 yılında her 1000 kişi başına 443 otomobil düşmektedir. 1000 kişi başına düşen otomobil sayısının 2010 yılında 449'a 2011 yılında ise 432'ye düşeceği beklenmektedir. 2015'e kadar bu sayının 414'e düşmesi muhtemeldir. Kullanımdaki otomobillerin ortalama yaşı 11.5 olup, payları giderek büyümektedir. Opel, Ford, Volkswagen, Toyota, Fiat popüler markalardır. Satılan otomobillerin %43'ü kompakt, %32'si küçük-orta, %25'i ise orta-yüksek kategorisine aittir. Dört çekerli otomobillerin oranı ise %11 olup, AB ortalamasının altındadır. Küçük otomobillerin satışı giderek artma eğilimi göstermektedir. Araç satın alacak olan tüketici için park sorunu önemli bir sorun olacağından otomobilin büyüklüğü bir kriter olmaktadır. Büyük araçlar park yeri sorunları yanında vergi yükü nedeniyle çok tercih edilmezken jipler bir istisna oluşturmaktadır. Jip tarzı otomobiller için çok çocuklu aileler için vergi anlamında bazı avantajlar söz konusu olduğu bildirilmektedir. Otomatik vitesli araçların ise pazarı küçük olup ağırlıklı olarak araç kiralama şirketlerince tercih edilmektedir. Kullanım alanı da turistlere yönelik olmaktadır. 2007 yılında satılan otomobillerin %74'ü sedan, %8'i ise MPV'lerden oluşmaktadır. Dizel motorlu otomobillerin kullanım oranı ise bazı şehirlerde dizel motor kullanımına izin verilmediği için çok azdır.

Yunanistan diğer AB ülkeleri gibi piyasa ekonomisine sahip olup binek araç ithalatında herhangi bir kısıtlama uygulamamaktadır. AB ülkesi dışından olan ülkelere ithalatta uygulanan AB ortak tarifesi Yunanistan için de geçerlidir. Zorunlu teknik şartlar diğer AB ülkelerinde uygulananla aynıdır.

İhracatçılar için, kendi başlarına ithalat yapan acenta, ithalatçı ve dağıtıcılarla temas kurmak ülke pazarına girişte tercih edilen önemli bir ticari kanaldır. Dağıtım yapısı dilimlenmiş olup, birkaç büyük oyuncu, çok sayıda küçük dağıtıcılar ve toptancılar faaliyet göstermektedir. Hemen hemen 6000 tamir istasyonu Yunan pazarına hizmet vermekte olup, bunların dörtte biri resmi dağıtıcı konumundadır. Ulusal ve uluslararası perakende zincirleri ise giderek artmaktadır. Küçük tamir tesislerinin sayısı ise azalış göstermektedir.

Superparts, Japoniki, GroupAuto, Eltrekka, Skama, Ancom faaliyet gösteren önemli dağıtıcı ve toptancılarıdır. Oto yedek parça sanayi çok küçük hacimli olduğu için, OEM zinciri içerisinde sözleşmeli imalat yapma imanları sınırlıdır. Bununla beraber, bazı dağıtıcılar ve perakende zincirlerinin markasız oto parçalarının üretimine ilgi duyabilecekleri tahmin edilmektedir.

Yunanistan'ın sanayi ürünleri ithalatında binek otomobilleri, kamyonlar ile motorlu taşıt yedek parçaları başta gelmektedir. Yunanistan'ın binek otomobilleri ithalatında Almanya, Japonya, İngiltere, İspanya, Belçika başta gelmektedir. Yunanistan'ın binek otomobili ithalatında Türkiye'nin payı %4 oranındadır. Kamyon ithalatının yapıldığı başlıca ülkeler ise Almanya, Tayland, İspanya, İsveç, İtalya'dır. Türkiye'nin ithalattaki payı %5'dir. Yunanistan'ın motorlu taşıt yedek parçaları ithalatı Almanya, İtalya, Belçika,

Yunanistan'da en çok Fransız, Alman ve Japon otomobilleri için yedek parçalar ithal edilmektedir. Türk

oto yan sanayinin yüksek kapasitesi, geniş ürün yelpazesi, yüksek üretim standartlarıyla bu otomobillere yönelik yedek parçaların ihrac potansiyeli yüksektir. Elektrik aksam ve parçaları, bataryalar, tamponlar, v-kayışı, yağ filtreleri, silecekler, lastikler, contalar en çok talep edilen ürünlerdir.

Yunanistan tüketicisinde diğer Avrupa ülkeleri tüketicilerinin Türk mallarının kalite ve standardı konusunda sahip olduğu ön yargının olmadığı sadece fiyat konusundaki rekabet avantajının tercihte etkili olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle sadece otomotivde değil diğer bütün sektörlerde de kaliteli ve belirli bir standartta ürün ile piyasaya girişin sürdürülmesi halinde büyük bir coğrafi yakınlık avantajına sahip olduğumuz bu pazardan çok daha yüksek pay almamız kuvvetle muhtemeldir.

Yunanistan pazarına girmek isteyen firmalar AMVIR (Yunan Motorlu Araçlar İthalatçı ve Temsilcileri Birliği) üyesi olan firmalarla temas kurmalı ve ülkedeki otomotiv fuarlarına katılma imkanlarını araştırmalıdır. Fuarlar, ülkedeki distribütörlerle tanışmak ve işbirliği olanaklarını değerlendirmek için uygun bir zemin olarak değerlendirilmektedir.

Kaynak: CBI Market Survey (2009)-The Automotive Parts and Components Market in Greece

Yunanistan - Düzenlenen Önemli Fuarlar

Milli Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

76. THESSALONIKI INTERNATIONAL FAIR (Selanik - Eylül/Her Yıl)

Genel Ticaret

Web Sitesi : <http://www.meridyenfair.com>

DETROP 2011 (Selanik - Mart/Her Yıl)

Gıda makineleri ve teknolojileri

Web Sitesi : <http://www.sen-expo.com>

Bireysel Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

AGROTICO (Selanik - Şubat/Her Yıl)

Tarım

Web Sitesi : <http://www.helexpo.gr>

DETROP-International Exhibition of Food, Beverages, Machinery (Selanik - Ocak/Her Yıl)

Gıda ekipmanı

Web Sitesi : <http://www.helexpo.gr>

INFACOMA (Atina - Şubat/Her Yıl)

Yapı teknolojileri ve makinaları

Web Sitesi : <http://www.helexpo.gr>

INFO SYSTEM (Selanik - Kasım/Her Yıl)

Bilgi teknolojileri, telekomünikasyon, dijital teknolojiler

Web Sitesi : <http://www.helexpo.gr>

INTERCASA/INTERCLIMA-Modern Home Exhibition (Pire - Mart/Her Yıl)

Mobilya, iç dizayn, yapı teknolojileri

Web Sitesi : <http://www.kanavopan.com>

MARMIN (Selanik - Temmuz/Her Yıl)

Mermer, taş ve makinaları

Web Sitesi : <http://www.helexpo.gr>